

MIR I DOBRO

Glasnik Hercegovačke franjevačke provincije Uznesenja BDM

MOSTAR, LII/3, Božić 2020.

LII/3, Božić 2020., SLUŽBENO GLASILO

Izdaje: Hercegovačka Franjevačka provincija Uznesenja BDM, Franjevačka 1, pp 153, 88 000 Mostar;

Tel (036) 333-525; Faks (036) 333-526; web: www.franjevci.info; e-mail: mostar@franjevci.info

Uredio: fra Stanko Čosić; **Odgovara:** fra Miljenko Šteko; **Lektorirala:** Irina Budimir,

Grafička priprema: Shift Brand Design; **Tisak:** Fram - Ziral; **Zaključeno:** prosinac 2020.

PROVINCIJALOVA RIJEČ

Božićna poruka provincijala Hercegovačke franjevačke provincije i predsjednika Unije franjevačkih provincijala Europe (UFME) 2020.....	4
--	---

GENERALNA UPRAVA

Pronaći nadu usred pandemije COVID-19.....	6
--	---

IZ ŽIVOTA PROVINCIE

Zlatni jubilej fra Dane Karačića.....	8
Polaganje svečanih zavjeta	9
Krizma u HKM Graubünden/Gonzen/FL (Kneževina Lichtenstein)	10
Apostolski nuncij nadbiskup Giorgio Lingua u Republici Hrvatskoj posjetio franjevački samostan i bogosloviju u Zagrebu	11
Slano: Uz dvije visoke obljetnice svečano proslavljen blagdan sv. Jeronima.....	12
Tradicionalno hodočašće Hrvata Gospi na Birnau.....	13
Primanje u postulaturu.....	14
Krizma u Hrvatskoj katoličkoj misiji Bern	14
Duhovna obnova u Zagrebu	16
Đakonsko ređenje u Mostaru	16
Provincijalov posjet fratrima u Švicarskoj	17
Proglašenje Norvala župom.....	17

NAŠI POKOJNICI

† fra Mirko Bagarić.....	18
† fra Vendelin Karačić	20
† fra Viktor Kosir	22
† Matija Šego, † Iva Pašalić, † Marko Zovko, † Ivica Rosančić	24

IZ ŽIVOTA CRKVE U HRVATA

Pismo svećenicima i redovnicima u Mostarsko-duvanjskoj i Trebinjsko-mrkanskoj biskupiji .	25
---	----

VIJESTI

Župe Kočerin, Kongora i Posušje za Majčino selo	30
„Stigmata“ Ivana Meštirovića u Chicagu.....	30
Blagoslov crkve u Dobrkovićima.....	31
Novi album fra Šimuna Šite Čorića	31
U prodaji su nova izdanja ICMM.	32
Nova knjiga fra Ivana Dugandžića	32

ADRESAR

Raspored osoblja	33
------------------------	----

Božićna poruka provincijala Hercegovačke franjevačke provincije i predsjednika Unije franjevačkih provincijala Europe (UFME) 2020

*Nazvao sam vas prijateljima, jer vam saopćih sve
što sam čuo od Oca.
(Iv 15, 15)*

Gospodin vam dao mir!
Završavamo tešku i dramatičnu 2020. godinu. Godinu koja nas je u mnogočemu osakatila i ranila. Iznenadna i nepredvidiva bolest bila je uzrokom brojnih i bolnih prijevremenih odlazaka u vječnost, bez oproštaja od najbližih. Bili smo svjedoci, i još smo, strahu od zaraze, strahu od susreta. A liturgija i život Crkve ne pamte ovakve trenutke ograničenja. Mise bez naroda ili s vrlo malim brojem. Pa sve opet u razmaku, s maskom, bez bilo kakvoga dodira, pa i onoga istinskog kao što je pružanje ruku mira za vrijeme misnoga slavlja. Mi, ljudi, koji smo naučili da sve možemo predvidjeti, posebno danas, zahvaljujući svim izumima, ne znamo koliko ćemo još živjeti u strahu od svakodnevnih brojki.

Unatoč svemu, valja se sjetiti tko smo i kamo idemo?!

Jednom je zgodom sveti papa Ivana Pavao II. rekao da je u Isusovim riječima *Vi ste moji prijatelji, ako učinite sve što sam vam rekao* sadržana sva tajna ljubavi (*mysterium caritatis*) našega poziva. Iz tih riječi teče sok koji hrani svako zvanje. Gospodin Isus želi biti prijatelj svakomu čovjeku, jer je za svakoga dao svoj život. U spomenutim Gospodinovim riječima susrećemo ono najvažnije, najdragocjenije, najsvetije: ljubav Boga Oca, ljubav Sina Božjega i ljubav Duha Svetoga. U tim su riječima i cilj i smisao našega zvanja i poslanja. Pozvani smo i poslani *da idemo i donosimo rod i da naš rod ostane i da nam Otac dadne sve što ga zamolimo u Isusovo ime* (usp. Iv, 15, 16). Zato je za nas presudno važno biti i ostati Isusov prijatelj – u povoljnome i nepo-

voljnem vremenu, u radosti i žalosti, u zdravlju i bolesti, u patnji i u punini zdravlja – uvijek! Ljubav ne poznaje mlakost, kompromis, odgađanje, okljevanje, strah... U patnji se ne slama, nego ojačava. U radosti se ne oholi, nego se raduje ponizno. U kušnji je izdržljiva, ne predaje se, ne pada.

Ove godine, spomenuh već, pohodila nas je pandemija Covida-19. Bolest sasvim nepoznata, nepredvidiva, opasna. Možemo je shvatiti kao kušnju ili kao Gospodinov zov na nešto. Pavao piše Kološanima: *Sada nalazim radost u patnjama koje podnosim za vas – i tako u svome tijelu dopunjujem što nedostaje Kristovim mukama – za Tijelo njegovo, koje je Crkva.* (Kol 1, 24) Nijedna patnja nije samo patnja. Svaka je patnja istovremeno obećanje spaša i radosti. Ova naša nas još uvijek sprječava u susretima, putovanjima, djelovanju. Ali čitajmo to kao obećanje veće buduće radosti i bogatijega budućeg djelovanja. Dok smo u „izolaciji“, potrudimo se oko intenzivnijega unutarnjeg života, jer je i ovo začudno vrijeme stavljeno pred nas kao naša „punina vremena“. Zazivajmo Marijin zagovor i pomoć u molitvi, jer ona je i žena boli i istodobno budnoga isčekivanja otajstva, koje samo što se nije ostvarilo. (*Radujte se, okružnica*). Pa kada ova pandemija završi i kada ponovno budemo dio naše stare svakodnevnice, sjetimo se koliko smo žudjeli ono najjednostavnije – susret. Neka se on dogodi s novorođenim Isusom na Božić.

Sretan Božić! Sretna i blagoslovljena nova, 2021. godina u prijateljstvu s Isusom!

Fra Miljenko Šteko OFM

Pronaći nadu usred pandemije COVID-19

M oja draga braćo Reda,
pozdravljam vas riječima našega Seraf-
skog oca, *Gospodin vam dao svoj mir!*
Odavno mi je namjera napisati vam još jednom
u ovom posebno zahtjevnom vremenu u životu
svijeta kako bih vas obavijestio o nekim prednosti-
ma i izazovima s kojima se suočavamo kao svjetska
zajednica i kako bih sve nas ohrabrio da slijedimo
smjer i zadržimo vjeru. Odabrao sam ovaj datum,
na kojem je papa Honorije III. 1223. godine potvrd-
io konačno Pravilo i život (Regula bul.), da vam
govorim o pitanjima koja opterećuju sva naša srca.

Tijekom posljednjih mjeseci, bio sam u kontaktu s nekim Provincijalima i Kustosima kako bih se
raspitao o vašem zdravlju, draga moja braćo, i pre-
nio riječi utjehe, solidarnosti i kršćanske nade. Za-
uvijek ćemo se sjetiti 2020. godine kao one godine
kad je patogeni agens „Sars-Covid-2“ (u dalnjem
tekstu „COVID-19“) bacio na koljena cijelu ljudsku
zajednicu. Dok pandemija nastavlja razarati ljudske
zajednice, ostavlјajući ih u neizrecivoj patnji koju
uzrokuje, događaju se i druge ozbiljne socijalne
posljedice. Obitelji, prijatelji i braća Reda osjetili
su psihološki i emotivni utjecaj držanja socijalne
distance, nošenja zaštitnih maski i nemogućnosti
izražavanja tjelesnih oblika naklonosti, što nam
oduzima nešto jako vitalno i neophodno za ljudski
i zajednički život. Osim toga, gubitak posla i sred-
stava za opstanak ima vrlo negativan utjecaj na ži-
vit milijardi ljudi u svim krajevima svijeta. Sve više
to tjera ljude u stanje kroničnog siromaštva. Sve je
veći osjećaj straha, nesigurnosti, nemoći i očaja.

Ova globalna pandemija sa svojim kolateralnim
posljedicama ima ozbiljan utjecaj i na život sve
braće Reda. Neka su braća Reda umrla. Drugi su se
ozbiljno razboljeli i neko vrijeme proveli u bolni-
ci. Drugi su bili u karanteni, izolirani od bratstva.
Pandemija je ozbiljno poremetila i naš rad, naše
ministrske obveze u župama, školama, programi-
ma socijalnih usluga, duhovnim obnovama, radu
za pravdu, mir i čuvanje našeg zajedničkog doma.
Neka su braća podijelila sa mnom svoje napade de-

presije, osjećaje usamljenosti, svoj osjećaj gubitka
samostalnosti i moći nad svojim životima, pa čak
i svoje osjećaje bijesa i tuge koji su im se zadržale
u srcu. Mogu razumjeti te osjećaje jer sam ih i ja
nekako doživio.

Sada više nego ikad trebamo naći nove nači-
ne zajedništvo, umnožavajući trenutke u kojima
dijelimo poteškoće i frustracije koje doživljavamo,
svakako uz poštivanje propisa javnog zdravstva
za opće dobro. Na to nas podsjeća sveti Franjo u
Pravilu: „*Gdje god se braća nađu ili susretnu, neka
se pokažu domaći među sobom. Neka s povjerenjem
jedan drugome otkriju svoje potrebe; jer ako majka
hrani i ljubi svoga tjelesnog sina, koliko brižljivije
mora svatko ljubiti svoga duhovnog brata.*“ (Reg.
Bul., 6).

Trenutna zdravstvena kriza ozbiljno je promi-
jenila način na koji u Generalnoj kuriji služimo
univerzalnoj zajednici. Nisam vas mogao posjetiti,
draga moja braćo, niti su Definitori mogli pratiti
vaše živote da izraze bliskost i franjevački perso-
nalizam. Taj personalizam daruje veliku vrijednost
susreta „licem u lice“, dijeljenju molitve, obrocima
i zajedničkom životu. Bili smo prisiljeni voditi naše
sastanke online putem. Unatoč tim ograničenjima,
radilo se svim snagama da se ne zatvore komuni-
kacije u nadi da mognemo preko toga jedni druge
potaknuti da držimo oči uprte u Gospodina Isusa,
da se brinemo jedni za druge i da izrazimo svoju
solidarnost ljudima koji su oko nas i pate.

Još jedan izazov s kojim se susrećemo u zajed-
nici povezan je s našom financijskom situacijom.
Obavijestili su me Ministri da među posljedicama
COVID-19, jedna je duboko zabrinjava: smanjili
su se prihodi, ali troškovi i dalje rastu. Evo onda
„domino-efekta“: lokalna bratstva koja su nekad
bila samostalna, traže sada financijsku pomoć; Pro-
vincije i Kustodije teško mogu podržavati Fratre,
a još teže im je prenijeti svoj doprinos solidarnosti
Generalnoj kuriji. Kurija ovisi o tim doprinosima
kako bi mogla podržavati domove Reda i različite
potrebe za formaciju i misiju mnogih siromašnjih

entiteta. Nadalje, ovisimo također i o prihodima zaklade *Fondazione Opera Antonianum* koja nadzire rad hotela *Il Cantico i Auditorium Papinskog sveučilišta Antonianum*. Pandemija je prouzročila gubitak prihoda. Zaklada neće moći dati nikakav doprinos konačnom proračunu Kurije za 2019., 2020. i možda 2021. godinu. Već osjećamo težinu toga.

Braćo, nadam se da u ovim teškim trenucima možete naći više vremena za ono što je zaista važno za život. Kao što nas podsjećaju naše Generalne konstitucije, dužni smo „provoditi život radikalno evanđeoski... u duhu molitve i pobožnosti, i u bratskom zajedništvu... svjedočanstvo pokore i malenosti... u ljubavi prema svim ljudima... pomirenje, mir i pravdu djelima propovijedati; te iskazivati poštovanje prema svemu stvorenome“ (Čl. 1 §2). Provoditi život evandeoski pruža nam duhovnu osnovu u vremenima kušnje i patnje. Bratstvo bi trebalo biti oaza nade, mjesto gdje sakupljamo snagu iz ljubavnosti i brige koje pokazujemo jedni drugima. Važno je također da se brinemo o sebi, uključujući tjelovježbu, čitanje, molitvu i učenje, osnažujući svoje tijelo, um i srce da ne izgubimo smjer. Naša predanost da budemo braća svim ljudima trebala bi nas dovesti u dublje razmišljanje o mnogim ekonomskim, političkim i socijalnim napetostima, o raznim oblicima rastućih nejednakosti, o rasizmu i drugim „izmima“, koji su drugi „virusi“ koji potkopavaju opće dobro i predanost globalnoj solidarnosti.

Neka znanje i uvid vodi znanstvenike, liječnike i zdravstvene djelatnike u potrazi za cjepivima i terapijama za smanjenje posljedica infekcije COVID-19 i za opću skrb ljudi koji su najviše pogodjeni. Tražimo Salomonovu mudrost za naše političke vođe da slijede opće dobro, da znaju prepoznati frustracije i bijes ljudi za koje su pozvani brinuti se i služiti, da pronađu nove načine kako pratiti ljudi kojima je najviše potrebna pomoć. Pružimo svoje ruke kako bismo figurativno zagrlili braću i sestre, dijeleći svoje vrijeme i svoju dragocjenu pomoć

onima kojima je najveća potreba. To će biti znak da smo svi ujedinjeni vezama, da smo svi članovi Božje obitelji, braća i sestre koji zajedno hodamo na putu prema punini kraljevstva Božjeg, sada i u vječnosti. Riječima pape Franje, neka tragedija pandemije COVID-19 pomogne razbiti one lažne i suvišne sigurnosti na kojima smo gradili naše planove, naše projekte, naše navike i prioritete... kako bismo stigli do one blagoslovljene zajedničke pripadnosti kojoj ne možemo izmaći: pripadnost braći (Svi smo braća, 32).

Dok se sjećamo svih svetaca Reda, pomolimo se da, uz Božju pomoć, uz zagovor svetog Franje, svih naših franjevačkih svetaca i Marije, Kraljice franjevačkog Reda, možemo obnoviti svoj početni žar i ponovno se obvezati živjeti Pravilo i život koji je predložio sveti Franjo, a odobrio papa Honorije III. Snagu crpimo iz vjernog svjedočenja naših franjevačkih svetaca koji su iskusili mnoge izazove, ali su uspjeli održati živu ljubav i nadu koju su dobili od početka svog evanđeoskog putovanja. Obnovimo svoju opredijeljenost da budemo ljudi nade, braća puna ljubavi jedni prema drugima, u potrazi za autentičnom pravdom i mirom, biti promicatelji dobrote, bratstva i solidarnosti svim ljudima i cijelom stvorenom svemiru. Aktivno čekamo Generalni kapitol 2021. godine, gdje ćemo se sastati da razmatramo temu: „Obnovimo svoj uvid“. Zagrlimo svoju Budućnost – „Probudi se... i zasvijetlit će ti Krist“ (Ef 5,14). Bog je tu! Nada je blizu!

Na kraju, pozivam vas da sa mnom izmolite ove riječi iz „Pohvala Bogu“ koju je sastavio sveti Franjo i povjerio fra Leonu na La Verna 1224. godine:

Ti si ljepota i blagost, Ti si moje utočište. Ti si mi čuvar i branitelj, Ti si zaklon moj. Ti si rashlada. Ti si naša nada, Ti si vjera naša. Ti si naša ljubav. Ti si sva naša naslada, Ti si naš vječni život: Veliki i divni Gospodine, Svetog Bože, Milosrdni Spasitelju. Amen.

Rim, 29. studenog 2020. Blagdan Svih Svetih Franjevačkog reda. Bratski vaš, Fra Michael A. Perry

Zlatni jubilej fra Dane Karačića

Nedjelja, 6. rujna 2020. godine, na našemu Brigu bila je izrazito svečana. Časnom i plemenitom zboru zlatomisnika, redovnika i svećenika naše Provincije ove godine priključio se i fra Dane Karačić. Generacije su to naše braće koje su iz teških vremena iznijele franjevačku zajednicu u Hercegovini do naših dana. U znaku zahvalnosti protekao je svečarski dan.

Euharistijskim slavlјem započela je proslava jubileja kojem je predsjedao zlatomisnik fra Dane Karačić, propovijedao fra Branimir Musa, uz koncelebraciju oca provincijala fra Miljenka, vikara Provincije fra Ike, gvardijana

naših samostana, braće misnika, te redovnici, redovnice i mnoštvo misara - posebno Trećara iz cijele Hercegovine.

Gospodin je moja snaga, Gospodin je moja pjesma (usp. Ps 118,14) riječi su Svetoga pisma koje se zlatnim slovima ispisane u 50 godišnjem životu i radu redovnika i svećenika naše Provincije fra Dane Karačića. To su potvrđile i riječi u čestitkama i zahvalnim govorima.

Prigodnim riječima obratili su se provincial naše Hercegovačke franjevačke provincije fra Miljenko Šteko, gvardijan fra Dario u ime samostana na Humcu, gvardijan fra Sretan u ime duvanjskoga samostana, u ime širokobriješ-

kih Trećara Mirela Lovrić, u ime Područnoga vijeća Franjevačkoga svjetovnog reda Marijana Barić, potom Marija Bubalo u ime Turčinovića, nakon čega je Mila Marić izrecitirala prigodnu pjesmu kao predstavnica svih generacija učenika kojima je fra Dane predavao vjeronauk, zatim u ime rodnoga sela Crnča Mariofil Zovko. Riječ zahvale i čestitke uputio je širokobriješki gvardijan fra Ivan Marić, te se na koncu biranim riječima zlatomisnik fra Dane Karačić obratio okupljenom mnoštvu.

Zajedništvo je nastavljeno u dvorištu samostana uz prigodni domjenak.

Fra Ivan Marić ml.

Polaganje svečanih zavjeta

Ucrkvi sv. Petra i Pavla u Mostaru, u subotu 12. rujna 2020., pod svetom misom u 18.00 sati, četvorica naše braće: fra Franjo Čorić (župa Krista Kralja – Čitluk), fra Džoni Dragić (župa sv. Mateja – Mostar), fra Ivan Hrkać (župa Uznesenja BDM – Široki Brijeg) i fra Franjo Markić (župa sv. Petra i Pavla – Kočerin), položili su svečane (doživotne) zavjete. Svečanozavjetovani su od Boga i Crkve zatražili "da zavjetujući Pravilo i život u Redu manje braće možemo slijediti nauk i stope Gospodina našega Isusa Krista sveto djelujući do smrti". Misno slavlje predvodio je provincijal hercegovačkih franjevaca fra Miljenko Šteko. U koncelebraciji su bili gvardijan fra Danko Perutina, meštar hercegovačkih bogoslova fra Serđo Ćavar, i još petnaestak braće. Misno slavlje uzveličali su naši bogoslovi. U liturgiji su služili naši postulantи i bogoslovi.

Nakon prigodne homilije uslijedio je obred zavjetovanja, gdje su braća položila svoje doživotne zavjete poslušnosti, siromaštva i čistoće, predajući se potpuno našemu Bratstvu.

Nakon svete mise nastavljeno je bratsko druženje uz okrepnu u samostanskom klaustru.

Svečani zavjeti 2020., Homilija (fra Miljenko Šteko)
Iz biblijskoga svjedočanstva razvidno je da je Bog na poseban način uključen u povijest nekih ljudi, kao 'Bog Abrahamov, Izakov i Jakovljev', preuzimajući inicijativu sklapanja Saveza s njima.

Sve ovo u Bibliji promatramo kao jedan put, koji starozavjetne i

novozavjetne likove vodi k Ispunjenu koje se očituje u događaju Isusa Krista, Njegovoj smrti i uskrsnuću.

Na tom putu susrećemo nevjerojatne tragove posvećenog života u Starom i Novom zavjetu. A oni nam izranjavaju između poticaja i ispunjenja, ističući ljepotu poziva, ali istovremeno i nesavršenost i slabost stvorenja. Siromaštvo se u potpunosti može shvatiti samo iskustvom bogatstva blagoslova, čistoća blagoslovom plodnosti života, poslušnost blagoslovom razlučivanja između istinskog i krivog proroštva. Siromaštvo će postati proročki pokazatelj stvarnog vlasništva i prave podijeljene obećane zemlje (Stari zavjet), čistoća će otkriti prisutnost Zaručnika (Novi zavjet), a poslušnost će se očitovati u posljednje vrijeme Duha (Novi zavjet - Otkrivenje).

Nekada se posvećenje i izabranje čine kao da Bog ima neke svoje privilegirane pojedince među osobama, što se da nazrijeti od prvih stranica Sv. Pisma. No, radi se uvijek o nezasluženom izabranju i potpuno slobodnom Božjem ulogu. Taj netko, izabra-

nik, potpuno nezasluženo uzdignut na odnos posebnog odnosa s Bogom, postaje prenositelj blagoslova drugima. U konačnici, iz biblijskih likova iščitavamo ovo: Nije čovjek taj koji se posvećuje Bogu, nego Bog koji od cijele vječnosti za sebe čuva nekoga koga će poslati drugima sa svojim posebnim poslaniem: Pomoći drugima. Ljudski čin odvija se u svjesnom i slobodnom pristanku na Božju inicijativu. Ono: Evo me, pošalji mene!

To se događa već u pozivu Isusovih prvih učenika. Tamo vidimo brzu reakciju i odgovor na poziv: Slijedite me i učiniti ću vas ribarima ljudi. Evo, već u tom izabranju i odgovoru, vidljivi su poznati evanđeoski savjeti. Naime, apostoli su Isusu spremno iskazali poslušnost, odrekli su se svojih dobara i posla (barke i mreža), te se odvojili od svoga oca Zebedeja, a time i od obitelji. To su 3 elementa koji postupno postaju zavjeti poslušnosti, siromaštva i čistoće.

Sveti Pavao govori o kasnijoj službi Isusovih učenika na više mjesta u svojim poslanicama, a čini mi da ju je najbitnije i najzbijenije opisao u Prvoj poslanici Korinćanima gdje

Iz života Provincije

piše: „...ja vas Evandželjem rodih u Kristu. Zato me, zaklinjem vas, naslijedujte!“ (1Kor 4, 15b-16). Dakle, njihova glavna služba je rađati ljude Evandželjem u Kristu. Dobro znamo, svako rađanje ima i svoje porođajne bolove. Tko želi druge Evandželjem rađati u Kristu i imati pravo reći „Naslijedujte me!“, mora biti spremjan podnosititi ono što je podnosiо Pavao koji na tom mjestu piše: „Bog je, čini mi se, nas apostole učinio posljednjima, kao osuđenicima na smrt ... gladujemo i žedamo, podnosimo golotinju i primamo udarce, bez stalnog smo boravišta i do iznemoglosti radimo svojim rukama. Vrijedaju nas, a mi blagoslivljamo; ocrnuju nas, a mi uzvraćamo lijepim...“ (1Kor 4, 9.11-13) To je naučio od Gospodina. Dok su apostoli na putu za Kafarnaum raspravljavali tko će od njih biti prvi u Mesijinom kraljevstvu, Gospodin ih je poučio pravoj mjeri: „Tko želi biti prvi, neka bude zadnji od sviju i sluga svima!“ (Mk 9, 35b)

Drugi vat. Sabor kaže o redovničkom životu ovo: Identitet posvećenog života sastoji se u naslijedovanju Krista kako nas uči Evandželje (Perfectae Caritatis). Ta rečenica je zajednički korijen koji daje kristološki i teološki temelj posvećenog života. Iz tog korijena izrasta razno cvijeće u vrtu Crkve kao živa memorija Kristova, obilje darova i karizmi koje se odražavaju po svojim duhovnim obiteljima.

Fra Franjo, fra Džoni, fra Ivane i fra Franjo! Vaša duhovna obitelj od ovoga čina zavjetovanja – pa do kraja života – doživotno, s doživotnim zavjetima, je Franjevački red i ova Hercegovačka franjevačka provincija.

Ovom prigodom želim vam ponoviti ono što sam vam prije četiri godine kazao primajući vaše prve, privremene zavjete. A to je: s radošću primam u ime Crkve vaše zavjete i istovremeno vas pozivam da već od početka svoga redovništva imate stalno na umu cjelovit

Božji plan s vama, a taj je vaša svetost. Sve što je manje od toga neće biti ni vama, ni ovoj Zajednici, ni Bogu na radost. Bog ostaje pri svom naumu da vas posveti, a vi stavite svoju volju u Božju volju, svoje planove u Bože planove, svoje srce uštimate prema Isusovu srcu i prihvati se bogatih sredstava svetosti koje imate u Franjevačkoj redu i ovoj provinciji.

Simboličnu sintagmu o tri srca u našim krajevima neki pripisuju nadbiskupu Stadleru. No, ona ne potječe izvorno od njega, on ju je samo preoblikovao. Ona potječe od sv. Benedikta Josipa Labrea (1748-1783) u ovom obliku: Redovnik je čovjek koji mora tri srca stopiti u jedno:

prvo – u ljubavi prema Bogu,
drugo – u dobroti prema bližnjemu,
treće – u strogosti prema sebi.

Neka vas u tome poučava Bl. Dj. Marija, čije presveto Ime danas slavimo. Neka vam ona i svojim zagovorom pomogne da ustraje u svom svetom zvanju!

Krizma u HKM Graubünden/Gonzen /FL (Kneževina Lichtenstein)

Užupnoj crkvi Heiligkreuzkirche, u Churu, naša misijska zajednica je u subotu 12.09.2020. svečano proslavila sakramenat svete potvrde. Poštujući sve odredbe mjesnog ordinarija i preporuke državnih i kantonalnih epidemioloških službi, svetom sakramantu je pristupilo 14 djevojaka i mladića.

Nakon adekvatne vjeronaučne pripreme, otvorena srca Duhu Svetome, Laura Alilović, Kar-

la Bačinić, Katarina Bilješko, Marina Crepulja, Marko Crepulja, Gabrijel Filipović, Rafael Filipović, Laura Mandić, Lorena Matković, Niko Matković, Antonio Pejić, Duro Pekić, Nadia Starčević i Anabale Vinković su potvrdili svoju vjeru. Sakramenat krizme je podjelio voditelj misije fra Vine Ledušić, po dekretu mjesnoga ordinarija apostolskog administratora monsinjora biskupa Petera Bürchera. Našim mladim vjernicima čestitamo i zelimo im da vodenim Duhom Svetim hrabro zive i svjedoče svoju vjeru.

HKM Graubünden/Gonzen/
Lichtenstein

Apostolski nuncij nadbiskup Giorgio Lingua u Republici Hrvatskoj posjetio franjevački samostan i bogosloviju u Zagrebu

ZAGREB (fra Ante B. – 20. 9. 2020.) U Franjevačkom samostanu u Zagrebu, u nedjelju 20. rujna 2020., sv. misu u 11. 30 sati predslavio je apostolski nuncij u Republici Hrvatskoj nadbiskup Giorgio Lingua. U pratinji je bio drugi savjetnik nuncijature vlč. Alfred Rayan Dsouza. U koncelebraciji su suslavili gvardijan fra Svetozar Kraljević i vikar samostana fra Ante Bekavac kao i drugi svećenici fra Ilija Barišić i fra Lovro Šimić.

Na početku sv. mise gvardijan fra Svetozar pozdravio je apostolskog nuncija i izrazio radost u ime svih franjevaca i okupljenog naroda Božjega koji se svake nedjelje okuplja u ovoj samostanskoj crkvi u Dubravi (Zagreb).

Na početku homilije nuncij Lingua istaknuo je da je radostan što se mogao odazvati pozivu gvardijana fra Svetozara koji mu je uputio prije mnogo vremena da može slaviti misu u franjevačkom samostanu i crkvi.

Tumačeći riječ Božju nuncij Lingua je istaknuo da se nalazimo pred jednom Isusovom paradoksalnom rečenicom koja se može smatrati „revolucionarnom“ u smislu da preokreće uobičajeni način razmišljanja ("Tako će posljednji biti prvi, a prvi posljednji."). U tumačenju prisopodobe nuncij Lingua poslužio se riječima pape Franje koje je izrekao tijekom Angelusa 24. rujna 2017. kada je papa Franjo istaknuo da je prisopodoba o nepravednom gospodaru izazov da se izdignemo na višu razinu. Ona nas poučava da u Božjem

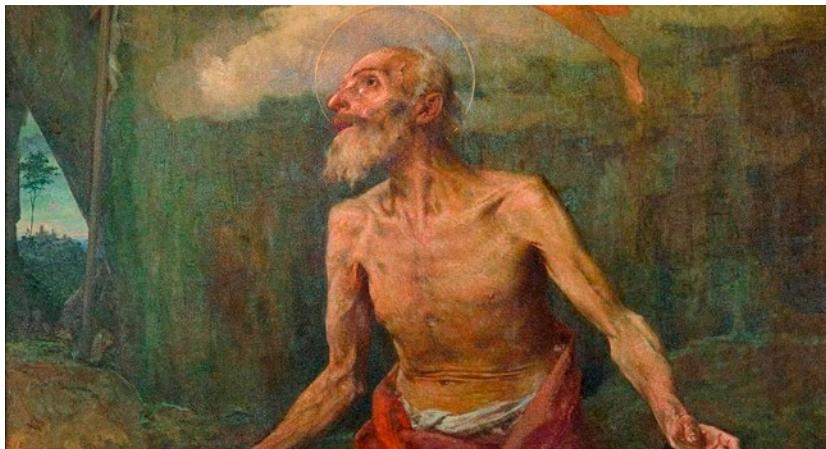
kraljevstvu nema nezaposlenih, jer su svi pozvani odraditi svoj dio. Božja plaća je istaknuo je nuncij Lingua citirajući riječi pape Franje "spasenje koje nam je Isus Krist stekao svojom smrću i uskrsnućem. I to spasenje nije zaslужeno, već darovano – spasenje nema cijene, ono je besplatno – tako će "posljednji biti prvi, a prvi posljednji" (Mt 20,16). Nuncij Lingua u homiliji je istaknuo da je spasenje dar, besplatni dar, i da se spašavamo vjerom u Božje milosrđe, što je osobiti Božji dar. Nadalje je istaknuo da je potrebno imati Isusov mentalitet kojeg je teško usvajati, i kako je teško vjerovati. Samo pro-

mjena srca može učiniti da čovjek usvaja Isusov mentalitet u kojem se učimo odlučno ljubiti bližnjega, ne isključujući nikoga zaključio je svoju homiliju nuncij Lingua.

Na svečanoj sv. misi pjevali su franjevački bogoslovi koji su svojim pjevanjem uzveličali sveto misno slavlje kao i svojom asistencijom učinili svečano slavlje sv. mise.

Nakon sv. mise nuncij Lingua ostao je na ručku i u kratkom druženju sa franjevcima samostana. Bila je obostrana radost, osobito što nam je u prijateljski, molitveni, bratski susret došao apostolski nuncij Giorgio Lingua.

Slano: Uz dvije visoke obljetnice svečano proslavljen blagdan sv. Jeronima

Blagdan sv. Jeronima svečano je proslavljen u srijedu, 30. rujna u Slanome gdje stoljećima stoji crkva posvećena ovom sveću. Uz pridruživanje obilježavanju 1600 godina od svečeve smrti, u Slanom je proslavljeno i 600 godina od izgradnje samostanske crkve koja je posvećena sv. Jeronimu. Misno slavlje predvodio je gvardijan samostana i župnik župe sv. Vlaha u Slanom fra Ivan Boras u suslavljku s fra Antonom Medićem.

Gvardijan je u uvodu napomenuo kako se namjeravalo svečano proslaviti ove dvije obljetnice, ali je planove poremetila situacija s korona virusom. A da se ne bi šutke prešlo preko ovih važnih obljetnica, odlučili su ih na blagdan sveca skromno obilježiti bar svećanim euharistijskim slavljem.

U svojoj propovijedi gvardijan Boras je govorio o životu sv. Jeronima, o njegovom životnom putu od poganina do kršćanina, od putnika do pustinjaka i zaljubljenika u Božju Riječ. Podsetio je i kako je sv. Jeronim preveo s izvor-

nika na latinski cijelu Bibliju, a taj prijevod je poznat pod nazivom Vulgata. Sv. Jeronim je umro je kao pustinjak – redovnik, svećenik katoličke Crkve 30. rujna 420. godine. Umro je na glasu svetosti. Kasnije ga je Crkva proglašila svetim, crkvenim ocem i crkvenim naučiteljem.

Spominjući se 600-te obljetnice ove crkve, gvardijan se prisjetio i mnoge braće franjevaca, svećenika koji su kroz 6 stoljeća djelovali u ovoj samostanskoj crkvi. „Ohrabreni Božjom riječju koju smo sada čuli, danas želimo učvrstiti našu vjeru da naš Bog nije neki daleki Bog, nego živi Bog koji se brine i osvaja čovjeka. Sva povijest sabrana i urezana u svaki kamen ove crkve svjedoči nam da samo onaj koji se Boga boji uspijeva u svim stvarima“, kazao je propovjednik.

Osvrćući se unatrag šest stoljeća gvardijan je ustvrdio i kako je ova crkva sastavni dio života i povijesti Slanog. „Ova crkva u svom krilu čuva sve događaje, boli i radosti, kolebanja i izdaje mnogih

generacija koje su je posjećivale. I dok vrijeme nezaustavljivo prolazi i ruši sve pred sobom, ona ostaje kao svjedok, čuvan i zaštitnik našeg Slanog, kao simbol neprolaznosti onoga koji u njoj stanuje, Otajstva Ljubavi.“

U njoj su se ispunjale čežnje i vapaji mnogih generacija živih i već premnulih, nastavio je gvardijan. „Tu su nalazili utjehu, mir, sreću i zadovoljstvo svi oni koji su se kroz ova stoljeća dolazili k njoj, a ona ih je kao brižna majka primala u svoje krilo. Koliko je suza ovdje osušeno, molitava uslišano, srca utješeno, savjesti s Bogom pomireno, milosti Božje u duše izliveno? Sve je to zapisano u knjizi vječnoga života i nama nedostupno.“

Gvardijan je potaknuo vjernike da zbog svega toga budu zahvalni svojoj crkvi. „Zahvaljujemo joj u ime naših pokojnih koje je ona milovala kao brižna majka i gdje su provodili možda najbolje trenutke života. Zahvalimo joj i u ime živih s nakanom i s molbom da je i dalje ljubimo i često posjećujemo te joj i ubuduće ostanemo vjerni i zahvalni sinovi. Ona je svjetlo na zemlji koje nam pokazuje put vjere, ufanja i ljubavi da nas dovede do konačne vječnosti.“

Na ulazu u sedmo stoljeće crkve sv. Jeronima u Slanom gvardijan je uputio Bogu molitvu riječima: „Daj Bože da nam i u drugim stoljećima nikada ne uzmanjka tvoje pomoći po zagovoru sv. Jeronima. Uvjereni da će sv. Jeronim kao i do sada svojom svetom zaštitom čuvati i braniti naše drago Slano poput majke koja blago miluje svoje čedo. Molimo zagovor sv. Jeronima, da Božju Riječ ljubimo, upoznamo je i po njoj živimo.

*Franjevački samostan
sv. Jeronima, Slano*

Tradicionalno hodočašće Hrvata Gospi na Birnau

Svake godine već 48. godina Hrvati s Bodenskog jezera neprekidno hodočaste Majci Božjoj na Birnau. Ova godina prekinula je i izmijenila mnoge planove, pa tako i tradicionalno hodočašće koje se obično upriliči posljedne nedjelje u Gospinom mjesecu svibnju.

U subotu 10. listopada 2020. prilike su napokon dopustile i ovogodišnje hodočašće proslavljenje je u skladu s trenutnim epidemiološkim prilikama i propisima u ovom dijelu Njemačke. Budući da je pandemija uzrokovana virusom Covid-19 poremetila i druge pastoralne planove, ovo 48. tradicionalno hodočašće bilo je također u znaku ovogodišnjeg slavlja sakramenta svete potvrde.

Na početku ove godine prijavilo se do sada najveći broj kandidata za krizmu čak 129 iz HKM Singen-Villingen. U susjednim misijskim zajednicama (HKZ Ravensburg/Friedrichshafen, HKZ Rottweil/Schwenningnen,

HKZ Tuttlingen) su se pripremali također oni koji su željeli primiti sakrament svete potvrde na hrvatskom jeziku kod nas.

Djelitelj sakramenta svete potvrde bio je fra Dinko Grbavac, voditelj HKM Singen-Villingen i član prezbiteretskog vijeća nadbiskupije Freiburg im Breisgau. Budući da je predviđeni krizmatelj zbog novonastalih okolnosti bio sprječen doći u Njemačku, freiburški nadbiskup dr. Stephan Burger delegirao je fra Dinku kako bi mogao podijeliti sakrament svete potvrde na području Bodenskog jezera i Schwarzwald-Baar. Osim na Birnau, fra Dinko je podijelio sakrament svete krizme dvjema grupama krizmanika u Villingenu, te kandidatima u Konstanzu i Singenu.

Sveto misno slavlje u prekrasnoj baroknoj bazilici tik uz Bodensko jezero predvodio je fra Dinko Grbavac uz suslavje fra Željka Barbarića, misionara u Svetoj Zemlji. Brojni vjernici pristigli su iz bliza i daleka, a neki

od njih iz Konstanza čak i pješice po kišovitom i prohladnom vremenu kao i svih ovih dosadašnjih godina. Lijepo, skladno, uvježbano i radosno pjevanje predvodio je pastoralni suradnik u HKM Singen-Villingen gosp. Darijo Mrnjavac, mag. theol. uz za ovu prigodu okupljeni misijski zbor. Krizmanici su se, unatoč svim ovogodišnjim izazovima, dobro pripremili za krizmu te lijepo, staloženo i razgovijetno čitali misna čitanja.

Fra Dinko je u svojoj propovijedi podsjetio okupljene vjernike na Božju blizinu u ovim izazovnim vremenima te potakao sve okupljene da svoje brige i poteskoće povjere našoj Majci Mariji, najvjernijoj odvjetnici našeg naroda.

Nakon svetog misnog slavlja druženje se nastavilo u krugu obitelji uz želje i molitve da se opet vidimo u svibnju na istom mjestu pod okriljem i zaštitom naše nebeske Majke.

Fr. Željko Barbarić

Primanje u postulaturu

Mostar – U nedjelju 18. listopada 2020., u postulaturu Hercegovačke franjevačke provincije pri-mljena su sedmorica ovogodišnjih kandidata: Luka Bešlić (župa Posušje), Ante Dodig (župa Seo-nica), Josip Jelinić (župa Humac), Josip Jezidžić (župa Humac), Davorin Krtalić (župa Cim), Danijel Milićević (župa Čerin) i Mirko Rajić (župa Čeljevo).

Kandidate je predstavio odgo-jitelj postulanata fra Iko Skoko, a Provincijal ih je primio u postu-laturu. Postulatura je kandidati-ma neophodna etapa kao primje-rena priprava za novicijat.

Po zagovoru serafskoga oca sv. Franje neka ih prati Božji blago-slov.

Krizma u Hrvatskoj katoličkoj misiji Bern

Redovita godišnja krizma u Hrvatskoj katoličkoj misiji Bern trebala je biti 5. lipnja ove godine, a došao bi mons. Petar Palić, tada biskup u Hvaru, a danas u Mostaru. Međutim zbog nastale situacije sa pandemijom Corone, morali smo sve odgoditi za navedeni datum 24.10.2020. godine.

Misijska vjeroučiteljica i suradnica gospođa Ruža Radoš, zajedno s voditeljem misije fra Gojkom Zovkom, kroz čitavu školsku godinu, a i kasnije u ovoj školskoj godini, pripremali smo krizmanike. U našoj misiji je prošle godine držao korizmenu duhovnu obnovu navedeni biskup Bože. Tada je bio rektor

hrvatskoga papinskoga zavoda sv. Jeronima u Rimu. Vjernici naše misije autobusom su išli na nje-govo biskupsko ređenje na Krista Kralja u Varaždin. K tome novi biskup je dugogodišnji prijatelj s misionarom, ima rodbinu u našoj misiji, kao i stotinjak obitelji iz duvanjskoga kraja. Sve su to bili razlozi da ga unatoč ovakve situacije pozovemo da krizma naše mlade pripravnike za sakrament potvrde. On se rado odazvao, kada smo mu osigurali da od kantonalnih vlasti bude oslobo-đen karantene, koja pogoda sve koji dolaze iz Hrvatske.

Njegov dolazak zrakoplovom dan prije krizme, bio je upravo na dan kada je kanton Bern uveo

stroge mjere broja vjernika (15) u crkvama. Misionar, mjesni župnik i biskup Bože pronašli su salamonsko rješenje te krizmani-ke i kumove pozvali u crkvu da pod maskama i držeći higijenski razmak pristupe navedenom obredu krizme, držeći se kanto-nalne odredbe, da već unaprijed planirane događaje treba provesti po prije važećim normama. Tri dana prije krizme misionar je osobno ispjedio sve krizmanike, a održali smo i generalnu probu.

Na dan krizme mladi su čitali pripremljene tekstove, misna čitanja, molitvu vjernika i prinijeli darove na oltar uz njihov opis i značenje. U pripremi za krizmu

svi su osobno pisali sastav, zašto se žeze krizmati, a dva krizmanika su pročitali glavne misli i smisao krizme. Biskup Bože je u propovijedi protumačio mladima smisao vjere i krizme te ih kasnije pomazao Duhom Svetim i pozvao da odgovorno žive svoju vjeru. Na kraju su krizmanici nakon zahvale za darove Duha Svetoga, predočili kako se Duh Sveti zapravo može slikovito usporediti s Internetom, koji nas povezuje s Bogom. Na njega smo se prijavili krštenjem, a crkva kao računalna oprema (Hardware) daje nam sve potrebno. Program za vezu s Bogom je molitva, koja nam otvara put prema Bogu. Našu vezu s Bogom osigurava lozinka (Password), a to je naša vjera. Kod problema zavirimo u priručnik (Biblija) ili se obratimo svećeniku, roditeljima,

kumovima, koji imaju tehničko znanje. Internetsku vezu treba uvijek dopunjavati, modernizirati i aktualizirati. Jedna postavka i pomoći u tome je i ovaj današnji događaj krizme, koja nam objasnjava važnosti naše veze s Bogom te pomaže to uvijek poboljšati i učvrstiti. Duh Sveti nas uvijek spaja s Bogom i povezuje sve naše aktivnosti, da budu prožete našom vjerom i životom.

Nažalost nismo smjeli iza krizme napraviti „apéro“ i počastiti sve koji su trebali, a nisu smjeli biti u crkvi. Predsjednik misijskoga vijeća g. Ante Ćorluka i misionar fra Gojko zahvalili su se svima i čestitali krizmanicima i njihovim roditeljima, a osobito zahvalili biskupu Boži, što je podijelio našim krizmanicima pečat potvrde. Biskupa smo dostoјanstveno nagradili, među ostalima

i plodovima Švicarske, osobito čokoladama. Sutradan na 30. nedjelju u navedenoj crkvi služio je svetu misu biskup Bože. Istina prema kantonalnim propisima pred malo vjernika, ali ta je misa bila prenošena preko misijskoga facebooka (fb.me@hkmbern). Naime naša je misija od početka krize 13.03.2020. svaki dan, a od 31.05.2020. svake nedjelje u 12.00 prenosila sv. Misu, što će i dalje činiti.

Biskup Bože se sretno vratio u svoj Varaždin, a mi smo sretni i zahvalni da je unatoč vrlo teške situacije uspio doći u našu misiju u Bern i podijeliti krizmu.

Duhovna obnova u Zagrebu

U subotu, 31. listopada, u bogosloviji u našem samostanu u zagrebačkoj Dubravi, proslavljena je duhovna obnova koju je vodio otac provincijal fra Miljenko Šteko, a prigodom koje je bilo upriličeno i podjeljivanje službi lektorata i

akolitata braći - kandidatima za sveti red. U svom nagovoru otac provincijal je potaknuo braću na promišljanje o punini života, koju jedino Krist može dati. Tu puninu - ili drugim riječima, sreću - ljudi traže na razne načine, ali im se potpuno otkriva

i daruje jedino u Kristu. Ona se zadobiva po vjeri u njega i po prakticiranju normi evanđelja, koje nam on daje. Za vrijeme slavlja svete mise službe lektorata (čitača) i akolitata (služitelja kod oltara i izvanrednog poslužitelja pričestii) podijeljene su sljedećoj našoj braći: Lektorat: fra Danijel Sentić, fra Ante Radoš, fra Jakov Jure Nikolić, te fra Antonio Gospić (provincija sv. Jeronima, Zadar). Akolitat: fra Robert Cvitanović, fra Antonio Petrić, fra David Slišković, fra Josip Stanić i fra Benjamin Milković (provincija sv. Jeronima, Zadar) te fra Adolphe Ntamwenge Aganje, fra Dieudonne Mukwemulere Kaku, fra Junior Ngongo Mwamba i fra Oscar Safari Mujumbe (Provincija sv. Benedikta Afričkog, Kongo).

Đakonsko ređenje u Mostaru

Po posvetnoj molitvi i polaganju ruku mons. Petra Palića, mostarsko-duvanjskog biskupa, tijekom svečanog misnog slavlja u katedrali Marije Majke Crkve u Mostaru, u subotu 21. studenoga 2020., s početkom u 11 sati, sveti red đakonata uz četiri biskupijska kandidata primili su i četvorica kandidata Hercegovačke franjevačke provincije: fra Marko Bandić, fra Tomislav Crnogorac, fra Džoni Dragić i fra Antonio Primorac.

U koncelebraciji s biskupom bili su fra Miljenko Šteko, provincijal, generalni vikar don Željko Majić i svećenici koji su mogli prisustvovati svetoj misi. Nakon čitanja Evanđelja prozvani su kandidati za sveti red. Biskup Petar je ređenicima uputio prigodnu homiliju ističući zadaće đakona.

Nakon homilije uslijedili su upiti ređenicima i litanije Svih Svetih. Đakoni su molili litanije prostirući se na pod. Slijedila je blagoslovna molitva i polaganje ruku. Nakon obreda ređenja, župnici su pomogli ređenicima u oblačenju đakonske odore

– dalmatike. Zatim su primili evanđelistar – knjigu Evanđelja, i potom pristupili oltaru prinoseći darove za euharistijsku službu.

Na kraju svetog misnog slavlja provincijal fra Miljenko je zahvalio biskupu Petru na činu ređenja. Izraze radosti i čestitanja uputio je obiteljima novih đakona, ređenicima i svima koji su ih pratili na putu do oltara.

Provincijalov posjet fratrima u Švicarskoj

Od 22. - 26. studenog 2020. u posjetu fratrima u Švicarskoj boravio je provincijski ministar fra Miljenko Šteko. Vezano za budućnost naše franjevačke nazočnosti u misiji Lausanne-Wallis razgovarao je s direktorom Migratia koji predstavlja švicarsku biskupsku konferenciju, te biskupima Siona i Fribourga. Zadnjeg dana posjeta u Luzernu je s okupljenim fratrima slavio svetu misu za pokojne fratre naše provincije. Potom se na radnom sastanku razgovaralo o aktualnim pastoralnim potrebama i poteškoćama, poglavito u ovom vremenu pandemije koronavirusa. Fra Miljenko je u bolnici obišao i našeg bolesnog brata fra Stjepana Neimarevića koji se lijeći od posljedica Covida-19.

Proglašenje Norvala župom

Draga braćo!
Nakon dugo godina Norval službeno dobiva status župe. Fra Marku hvala za sve što je učinio. Čestitamo. Fra Marko i fra Robert sretno vam i blagoslovljeno! U prilogu je pismo biskupa Hamiltona Msgr. Douglosa Crosbya.

Fra Jozo, kustos

† fra Mirko Bagarić

Unedjelju, 30. kolovoza 2020., u samostanu u Tomislavgradu, blago u Gospodinu preminuo je njegov sluga svećenik i naš brat fra Mirko Bagarić, u 71. godini života, 51. godini redovništva i 46. godini svećeništva. Obnašao je službe župnog vikara, župnika, misionara u Švicarskoj, Njemačkoj i gvardijana. Preminuo je kao aktualni glavni urednik Naših ognjišta.

Sv. misa zadušnica slavila se u samostanskoj crkvi Sv. Nikole Tavelića u Tomislavgradu, u ponedjeljak 31. kolovoza 2020. u 16,00 sati. Misno slavlje predvodio je provincijal fra Miljenko Šteko. Koncelebrirali su generalni vikar don Željko Majić, gvardijan fra Sretan Čurčić i još 57 svećenika. Homiliju je izrekao provincijal fra Miljenko, te na kraju izrazio sućut samostanu i svoj braći, obitelji pok. fra Mirka i njegovoj sestri, č. s. Petri Bagarić. Svoju sućut u ime Biskupskog ordinarijata i Provinciji i č.s. Petri na kraju je izrekao don Željko Majić. U ime Naših ognjišta s nekoliko riječi od fra Mirka se oprostio fra Gabrijel Mioč, a na kraju je fra Mirkov životopis pročitao gvardijan fra Sretan. Na misi je pjevalo duvanjski župni zbor. Misa zadušnica slavila se u crkvi gdje su bili svećenici i najbliža obitelj, a vjernici su mogli misu pratiti vani preko razglosa. Na misi je nazočilo veliko mnoštvo vjernika, novaci i bogoslovi, njih dvadesetak, te velik broj časnih sestara. Sprovodne obrede i ukop na groblju Karaula predvodio je provincijal fra Miljenko. Njegovo tijelo u fratarsku grobnicu spustili su mlađi fratri uz pjesmu Kraljice Neba, raduj se.

Fra Mirko je rođen 7. listopada 1949. u Bukovici, župa Bukovica, krsno mu je ime Mirko. Osnovnu školu pohađao je u Bukovici, Mesihovini i Posušju, a klasičnu gimnaziju završio je na Poljudu u Splitu od 1964 do 1968.

Filozofiju i teologiju studirao je u Sarajevu i Luzernu gdje je diplomirao 1975.

Franjevački habit obukao je 6.11.1969. godine na Humcu, a doživotne zavjete položio 31.3.1974. u Duvnu. Za đakona je zaređen 22.12.1974. u Luzernu, a za svećenika 15.6.1975. u Zürichu.

Svećeničku službu vršio je kao duhovni pomoćnik u Čapljini, misionar u Zürichu, misionar u Augsburgu, gvardijan u Tomislavgradu, župnik u Kongori, drugi meštar bogoslova i samostanski vikar u Zagrebu. U samostanu u Tomislavgradu boravi od 2013. Preminuo je kao župni vikar i aktualni glavni urednik Naših ognjišta. Pokoj vječni daruj mu Gospodine.

Homilija na sprovodu fra Mirka Bagarića, (fra Miljenko Šteko)

Poštovani članovi obitelji Bagarić, braćo fratri, s. Petra i časne sestre, braćo i sestre!

Sve religije hoće – veli Drugi vatikanski sabor – dati odgovor „na neriješene zagonetke ljudske egzistencije koje danas, kao i oduvijek, najdublje pokreću ljudsko srce: što je čovjek? Što je smisao i cilj našega života? Što je dobro, što je grijeh? Odakle dolazi patnja, i koji smisao ona ima? Koji je put k pravoj sreći? Što je smrt, sud i naknada poslije smrti? I napoljetku: koja je ona

krajnja i neizreciva tajna naše egzistencije iz koje dolazimo i kojoj idemo?“

Dragi fra Mirko, evo nas tu u Tvojoj bazilici, u Tomislavgradu, do Tvoga lijesa, s ovim posljednjim pitanjem o neizrecivoj tajni. A o toj posljednjoj tajni upozorio nas je sam Isus u jučerašnjemu Evanđelju, kad si Ti prešao obalu vječnosti. To upozorenje odzvanja i nama danas. Uskrs, uskršnuti. A put je: “Hoće li tko za mnom, neka se odreče sama sebe, neka uzme svoj križ i neka ide za mnom.”

Primio si Ti te riječi u svom dječakom srcu i krenuo ih ostvarivati davne 1964. godine kad si započeo svoj redovnički i svećenički put u Franjevačkoj klasičnoj gimnaziji na Poljudu. I živio ih aktivno do jučer, u svim životnim postajama od prvih sjemenišnih dana kad su Ti tako nedostajali otac i majka i svi bližnji, pa onda svi drugi nezaboravni događaji u redovničkome i svećeničkom životu s oblaženjem, prvim, pa vječnim zavjetima, đakonsko i svećeničko ređenje. I onda poseban put, zahtjevan put rada na njivi Gospodnjoj kroz 46. godina svećeništva. Do jučer.

Jutro je nedjelja, tridesetog kolovoza 2020. u samostanu u Tomislavgradu, započelo je danom u kojem je preminuo naš brat fra Mirko Bagarić. Prešao je na drugu stranu obale, u vječnost u zaokruženih sedam desetljeća života.

Fra Mirko potječe iz pobožne hrvatske i katoličke obitelji našeg duvanjskog kraja, iz Bukovice. Već je iz okrilja svoje obitelji baštinio sklonost duhovnom

pozivu, kao i njegova sestra, naša časna sestra Petra. Fra Mirko, tjeslesno je izgledao velik i snažan, a opet tako blag, veseo i plemenit. Uvijek s onim svojim posebnim osmijehom na licu. Obavljao je savjesno sve svoje dužnosti. Uživao u radu s vjernicima, s njima htio uvijek biti jedno. Osobito s trećarima – franjevačkim svjetovnim redom. Osjećao je njihove boli, njihove radosti, njihove potrebe. Htio im je uvijek biti na usluzi, uvijek ispuniti sve njihove vjerske zahtjeve. Gdje god je bio, htio je najbolje. U Švicarskoj, u Njemačkoj, u Tomislavgradu, u Hercegovini, u Zagrebu. Htio je dati što može i više od toga. Bio je iskren i produhovljen franjevac. Uvijek sklon onoj lijepoj i sunčanoj strani života, uvijek sklon onom ljepšem u svakoj stvari. Mnoge je probleme znao kroz šalu izraziti, želio je uvijek nasmijati ljude oko sebe. Držao je da je radost i osmijeh iskreni i pravi lijek za dušu i tijelo.

Njegove su karikature u Našim Ognjištima davale svakom broju tog naše mjeseca onu iskrenu

stranu života. Na jedinstven je način u tim svojim prilozima detektirao život i njegove probleme. Ustrajno je svih ovih zadnjih godina svoga života pisao uvodnike za Naša Ognjišta, i uvijek su imali dušu. Imali su poticaj, željeli su čitatelju reći da ga taj list kojem je on Urednik voli. Da taj list želi svratiti u njegov dom, njegovu obitelj, želi s njim popiti kavu baš onda kad ga svi ostave. Takav je bio fra Mirko.

Ono zadnje, kamo je fra Mirko od srca išao bio je Humac prije nepuna dva tjedna. Tu se video s mnogom braćom na ukopu fra Dinku Maslaću. Na upite mnoge braće kakvog je zdravlja, odgovarao je: „Hvala Bogu, dobro sam!“ Iako smo svi znali da nije najbolje. Da snaga kopni, da ostaje bez životnih snaga. Nabralo se u tih sedam desetljeća mnoštvo lijepog, ali i onog teškog što je valjalo primiti srcu. I sve je to, uz genetske predispozicije, načelo zdravlje stasitog i jakog čovjeka.

Dragi fra Mirko, iako si zakoračio u sedamdeset i prvu, imam osjećaj da nam odlaziš i suviše

prerano. Hvala Ti za to dobro koje si živio i kušao živjeti, i sve što si podario ovoj Zajednici. Najviše je bio primjetan onaj Tvoj duh mira, kako Ti i ime veli, kojeg si gledao darovati braći gdje si djelovao i živio. Hvala za sve Tvoje napore. Hvala Ti za franejavački duh koju si tako iskreno i intenzivno živio i za koji si se i s drugima borio i htio da on zaživi.

Iskrena sućut Tvojoj sestri časnoj sestri Petri, sestri Kati, braći Stipi i Jozi, te cijeloj bližoj i daljinjoj Tvojoj obitelji i prijateljima. Iskrena sućut samostanu u Tomislavgradu na čelu s gvardijanom fra Sretanom.

Krenuo si tog nedjeljnog jutra, dragi fra Mirko, put vječnosti. Sklopio si svoje oči u nedjelju i tako se sa „sestricom smrti“ otrgnuo od naših svagdana, kao da si želio ostati u nedjelji, danu Gospodnjemu, s kojim si u svećeničkom životu na poseban način srastao.

Neka Ti milosrdni Bog podari svoja vječna prostranstva i oprosti sve ljudske slabosti. Pokoj vječni daruj mu, Gospodine!

† fra Vendelin Karačić

Učetvrtak, 29. listopada 2020. u SKBC u Mostaru okrijepljen svetim sakramentima, blago u Gospodinu preminuo je Njegov sluga i naš brat fra Vendelin Karačić. U 78. godini života, 61. godini redovništva i 54. godini svećeništva.

Sveta misa zadušnica slavlјena je u samostanskoj crkvi Uznesenja BDM na Širokom Brijegu 30. listopada 2020. godine. Misno slavlje predslavio je mons. Petar Palić, mostarsko-duvanjski biskup. Koncelebrirali su provincijal fra Miljenko Šteko, gvardijan fra Ivan Marić i još pedesetak svećenika. Prigodnu homiliju uputio je mnogopoštovani otac provincijal, a gvardijan pri koncu euharistijskog slavlja pročitao brzojave i dopise sućuti, te fra Vendelinov životopis. Sprovodne obrede i ukop na groblju Mekovac predvodio je provincijal fra Miljenko.

Fra Vendelin Karačić rođen je 18. studenog 1942. godine u Gornjem

Crnču. Pučku školu pohađa na vrelu Radobolje, u Gornjem Crnču, u Ljutom Docu, te 1953. godine u Gornjem Crnču završava 4. razred, a osmoljetku privodi kraju u Čitluku od 1953-1957. godine. Srednjoškolsko klasično obrazovanje i sjemenište pohađa dvije godine u Zadru, 1959. godine nastavlja u Visokom, i konačno maturira u Dubrovniku 1960. godine. Iste godine stupa u franjevački novicijat na Humcu oblačenjem habitu 16. srpnja, te ga na godinu kušnje redovničkog života pripušta tadašnji provincijal fra Jerko Mihaljević. Po svršetku Novicijata filozofsko-teološke studije započinje 1961. godine u Visokom. Vojni rok je odslužio od 25. rujna 1962. do 26. lipnja 1964. godine u Pirotu i Skoplju. Po završetku vojne obveze studij nastavlja dvije godine u Sarajevu. 15. srpnja 1966. godine polaže doživotne zavjete u Redu Manje braće u ruke fra Zlatka Čorića provincijala. Prije odlaska na nastavak teoloških

studija 9. srpnja 1967. je zaređen za svećenika u Sarajevu, te mladu misu proslavio 16. srpnja 1967., da bi potom akademsku godinu 1967/1968 proveo u Ljubljani. Obnašao je službe duhovnog pomoćnika na Širokom Brijegu, Mostaru, Zagrebu i Drinovcima. Župnik je bio na Širokom Brijegu i vikar samostana. Odgojitelj bogoslova i Zagrebu, te kasnije upravitelj kuće na Jablanovcu. Osnovao je sa suradnicima Franjevački muzej i galeriju, te Akademiju likovnih umjetnosti na Širokom Brijegu. Preminuo je kao aktualni umjetnički voditelj Franjevačkog muzeja i galerije i duhovni pomoćnik na Širokom Brijegu. Pokoj vječni daruj mu Gospodine!

Homilija na sprovodu fra Vendelina Karačića, (fra Miljenko Šteko)

Poštovana obitelji Karačić, preuzvijeni oče biskupe Petre, poštovana braća svećenici, braćo i sestre!

Papa Grgur I., drugu knjigu svojih „Dijaloga“, od četiri, posvetio je svetom Benediktu iz Nursije (480-543), bratu blizancu svete Skolastike, kojeg se smatra ocem zapadnog monaštva u Europi.

U tim „Dijalozima“ kaže se da benediktinska duhovnost nikada nije smatrala da je spasenje u preziranju onoga što je uistinu lijepo, nego je umjetničku ljepotu smatrala odsjajem Božje ljepote, a stoga i kao jedan od putova duše k Bogu.

Na tome tragu nalazi se i naš franjevački filozof, teolog i mistik sv. Bonaventura, koji je napisao istoimenu knjigu – Put duše k Bogu, a on navodi četiri nadnaravne (trancendentalne) oznake bića: jedno, istinito, dobro i lijepo. Objasnjava i njihovo razlikovanje, naučavajući da Lijepo, Ljepota obuhvaća i zaokružuje sve.

Braćo i sestre, vjerujemo da je naš fra Vendelin svoj put duše k Bogu našao na ovim davnim redovničkim postulatima i proživljavao ih suvremeno u raznim umjetničkim izražajima ljepote. Pobornik je bio tolikih obnova naših sakralnih objekata, počev ovdje od Brijega, tolikih sakralnih vrijednosti u građevinama, slici, skulpturi, pisanoj riječi. Inicijatorom je Likovne akademije, a na osobit način samostanske riznice i Franjevačke galerije na Širokome Brijegu. U mnogima od tih umjetničkih djela mogao je za života učiti najvažnije lekcije koje govore da je spasenje Božja zauzetost za čovjeka u muci, smrti i uskrsnuću njegova Sina Isusa Krista, po kome nam dolazi i pobjeda nad smrću. A mi danas vjerujemo i pobjeda nad ovom smrću. Tvojom smrću, dragi fra Vendeline.

Razgovarao sam nedavno s Tobiom u bolnici, sve u nadi, i Ti isto tako, i svi mi fratri u Provinciji, na osobit način tvoja braća u samo-

stanu na Širokom Brijegu i Tvoja obitelj, suradnici u Galeriji, da ćeš se vratiti, da ćeš opet nastaviti svoje poslove. Završiti kalendar Franjevačke galerije za 2021. godinu, spremiti opet izložbu za Božić i biti i vjernicima na raspolaganju.

No, nije po našemu. Pokazalo se da je Tvoja bolest teža nego se pretpostavljalno. Oporavak nije išao onako kako se očekivalo te si predao svoju dušu Bogu, jučer, u ranu zoru, u 78. godini života, 61. godini redovništva i 55. godini svećeništva. Ispunili su se oni redci Knjige otkrivenja – „smrti više biti neće, ni tuge, ni jauka, ni boli biti više neće jer – prijašnje uminu“. (Otk 21,4).

U svome dlanu Gospodin je izbrojio Tvoje dane na zemlji, koji su započeli u Crnču, one ratne 1942. godine. Iznikao si, usuđujem se reći, iz fratarske obitelji. Dva strica, fra Blago i fra Jerko, i dva bratića fra Vendelin i fra Zdenko, četvorica hercegovačkih franjevaca iz jedne obitelji. Već si izmalena, krsnim imenom Tadija, gledajući stričeve kako slave svete mise i zanosno propovijedaju, i sam poželio biti fratar. Krenuo si putem duhovnog poziva. Ispunio, na sebi svojstven način, sve ono što je redovništvo, svećeništvo i život kao takav pred Tebe stavio kao zahtjev i gledao što je dalje što se treba uraditi. Od svih svojih lijepih godina redovničkog i svećeničkog života, najveći si dio proveo ovdje na Širokom Brijegu. Uvjeren sam da su Ti Ljubav prema Brijegu još usadili Tvoji roditelji s kojima si dolazio – kao i svi Tvoji sumještani iz Gornje Crnča, na ovaj Gospin Brijeg.

Ali, ne samo Brijeg, nego sve životne postaje, službe i zadaće koje si izvršavao – o kojima će kasnije gvardijan reći, sve je to sada, fra Vendeline, sabrano na Tvojem životnom križu. Omeđeno godinama rođenja i smrti 1942 – 2020. i

putuje vječnosti. Mi danas, zahvalni, u ovoj sv. Misi zadušnici, sa životom vjerom predajemo Tvoj život u milosrdne Božje ruke, s nadom i vjerom starozavjetnoga mudraca, koji piše, čuli smo u prvom čitanju: „Duše su pravednika u ruci Božjoj, i njih se ne dotiče muka nikakva. Očima se bezbožničkim čini da oni umiru, (...) ali oni su u miru“ (Mudr 3, 1-3).

Otac biskup na početku, prije pokajničkog čina, reče: „svi smo samo ljudi“. To su riječi koje je u pjesmu oblikovao Antun Branko Šimić, naš širokobriješki đak. Ponovit ću i ja te Šimićeve riječi, jer su možda i rođene na ovom Brijegu dok je pjesnik gledao u jednu plavu skamenjenu vječnost. On se u divnim stilovima molio svome nebeskom Stvoritelju i Sucu: „Okreni lice i pogledaj na me - i blago mojim koracicima sudi - jer život pun je zasjeda i tame, - a svi slabí - sví smo samo ljudi.“

Molimo Boga da bude blag i milosrdan s našim bratom te mu podari oproštenje grijeha i zajedništvo blaženih.

Izričem iskrenu i duboku sućut vama članovi fra Vendelinove obitelji. Hvala vam za vašega brata, ujaka, striku... Hvala vam što ste uz njega bili do njegovih zadnjih trenutaka života. Iskrena sućut našemu Franjevačkom samostanu na Širokom Brijegu na čelu s ocem gvardijanom fra Ivanom Marićem. Hvala vam što ste fra Vendelinu pružili sve što ste mogli. Zahvaljujem i svim liječnicima i medicinskim sestrama u Mostaru koji su fra Vendelina nesebično njegovali i liječili. Zahvaljujem i našemu mjesnom biskupu Petru Paliću na dolasku i predvođenju ove Mise zadušnice!

Dragi fra Vendeline, počivaj u miru Božjem. Pokoj vječni daruj mu, Gospodine!

† fra Viktor Kosir

Utorak 1. prosinca 2020., u Međugorju, okrijepljen sv. sakramentima, blago je u Gospodinu preminuo njegov sluga svećenik i naš brat fra Viktor Kosir u 83. godini života, 64. godini redovništva i 56. godini svećeništva.

Sveta misa zadušnica slavljena je u župnoj crkvi u Međugorju 2. prosinca 2020. godine. Misno slavlje predslavio je mons. Henryk Hoser, apostolski vizitator s posebnom ulogom za župu Međugorje. Koncelebrirali su provincijal fra Miljenko Šteko, generalni vikar don Željko Majić, župnik fra Marinko Šakota i još tridesetak svećenika. Prigodnu homiliju uputio je otac provincijal, a župnik je pri koncu pročitao fra Viktorov životopis. Sprovodne obrede i ukop na groblju Kovačića predvodio je provincijal fra Miljenko.

Fra Viktor je svoju svećeničku službu počeo kao duhovni pomoćnik u Mostaru 1966. god. Nakon te službe postaje župnik u Vitini 1974. god. Nastavlja župničku službu u Posušju i Posuškom Gracu od 1980. do 1989. god. U Međugorju nastavlja kao duhovni pomoćnik dvije godine te preuzima službu župniku u Širokome Brijegu od 1991. do 1993. god. Ponovno se vraća u Međugorju kao duhovni pomoćnik i isповjednik gdje ostaje do svoje smrti. Pokoj vječni daruj mu Gospodine!

Homilija na sprovodu fra Viktora Kosira, (fra Miljenko Šteko)

Draga braćo i sestre, na početku smo vremena došašća, vremena

u kojem se pripravljamo slaviti Božić, spomen prvoga dolaska Sina Božjega k nama, ljudima. Po milosti Utjelovljenja mi i povijest prepoznajemo kao otajstvo vremena u kojemu smo pozvani biti putnicima i pridošlicama u ovome svijetu. Onima koji svoje misli upravljaju iščekivanju drugog Kristova dolaska na svršetku vremena. U tom otajstvu darovanoga vremena, sv. Franjo je od svojih sljedbenika tražio da žive sveto Evangeliye i Pravilo, «jednostavno i bez tumačenja i opslužujući ih svitim djelima sve dokraja»;

U tim jednostavnim riječima sv. Franje, bez velika tumačenja, našao se i naš pok. fra Viktor Kosir. Rođen u veljači 1938. godine u selu Uzarići, u zaseoku Kosira. Rastao je mali Petar, kako su mu na krštenju ime dali njegovi roditelji Ivan i Matija, u okrilju divne, pobožne hrvatske obitelji koja je mukotrpno radila u polju i brdu i

gojila blago. Njegov brat Ivan, koji je od njega bio stariji 14 godina, rodio se 1924. godine, već je bio na Širokom Brijegu u školi kod frata. Petru je bilo pet godina, kad su svi Kosiri išli na Humac Ivanu na oblačenje. Ivan je uzeo ime fra Viktor. Kad znamo tu franjevačku tradiciju obitelji, onda možemo zamisliti kako su svi oni na njega bili ponosni, osobito roditelji, njegova braća i sestre. Ali i njihov profesor na Širokobriješkoj gimnaziji fra Vencel Kosir, kojeg su svi Kosiri poštivali i voljeli.

No, bile su to i teške i ružne godine. Ratne. U srcima se majki i očeva skupljao strah i briga, jer su tolika djeca bila na bojištu, toliko nejačadi po kućama, starih i nemoćnih. To je mali Petar iz dana u dan video u očima svoje majke Matije, i u tužnom pogledu svoga oca Ivana. Fra Viktor je zbog ratnih nedrača prve zavjete položio u Veljacima, te je već bio

kao bogoslov u sedmom razredu na Širokom Brijegu.

I stigla je onda krvava veljača 1945. i njezin sedmi dan, kad je Široki Brijeg bio ubijen i spaljen. Krvave partizanske horde opsjele su Franjevački samostan i crkvu, te sve fratre zatekle u samostanu ubili i spalili u ratnom skloništu. Ubili su i Petrovog brata, bogoslova, gimnazijalca fra Viktoru u 21. godini života. Tuga je pohodila sva sela i sve kuće Širokog Brijega, a za stol je bolno ona zasjela u kući Ivana i Matije Kosir.

Od obitelji Kosir, čuo sam i ovu informaciju. Dakle, dan poslije ubojstva, 8. veljače, otac Ivan odlazi Brijeg i traži mrtvog sina, ali nije ga ne nalazi, jer su svi spaljeni. Vraća se kući i kazuje to ženi Matiji. Matija brizne u plač. Petar gleda i sluša kako Majka plače za njegovim bratom, svojim sinom fratrom fra Viktorom. Njen mu je jecaj ranjavao srce i dušu. Pokušao je utješiti svoju majku, i najviše što je mogao tako nejak učiniti, da je plakao s njom. Ali tada, mali sedmogodišnji Pero tješći majku Matiju, reče: Majko ne plači, bit će ja tvoj fratar. I tako je bilo. Mali Pero je postao franjevac i na oblačenju 1957. godine u Kraljevoj Sutjesci uzeo ime po svom ubijenom bratu fra Viktoru Kosiru. Sam je to posvjedočio: -To sam odlučio onoga dana kad smo čuli da je naš fra Viktor ubijen. Kad je majka bolno zaplakala.

Fra Viktor je s uspomenom na svoga brata fra Viktoru živio do svoga zadnjeg životnog daha. U istoj Provinciji, za koju je njegov brat dao svoj život, u istoj Crkvi kojoj je služio, u istoj zemlji, ovoj Hercegovini, fra Viktor je neu-morno radio na njivi Gospodnjoj kroz 56. godina svećeništva.

Kako je od mlade mise zaorao brazdu, nije ruke s pluga dizao, niti se natrag okretao. Od Mostara, Vitine, do Posušja, Posuškog Graca i Širokog Brijega. I od 1994. godine ovdje Međugorju, posebno u sakramenu isповijedi. Neumorno je isповijedao i to na sebi svojstven način.

Ove godine papa Franjo proglašio je svetim Charles-a de Foucaulta, čiji smo spomendan slavili jučer – na dan fra Viktorova preminuća. On je nakon svoga puta po Africi, počeo sebi postavljati pitanja o vjeri, koja je do tada izbjegavao. Posebno su ga mučila pitanja o Božjoj egzistenciji. Vrativši se u Pariz, tjeran nutarnjim nemicom, zaputio se u crkvu sv. Augustina, kako bi se sreo s ocem Huvelinom, skromnim i povućenim svećenikom. S njim je htio raspravljati o problemima vjere. No, otac Huvelin ne želi rasprave, nego mu jednostavno veli: «Kleknite i isповједите se!» On ponovno traži raspravu, na što je Huvelin smjesta ponovio svoj poziv: «Kleknite i isповједите se!» Odveo ga je gotovo na silu do isповjedaonice, i nakon što ga je odriješio, preporučio mu da ode na pričest. Tu se dogodilo njegovo obraćenje. Nakon obraćenja, Charles de Foucauld je izabrao oca Huvelina za svoga duhovnog vođu.

Bože moj, kolikima je ovaj naš pokojni fratar ovdje u isповjedaonici svijeta u Međugorju bio otac Huvelin?! Neumorno je isповijedao i ljudi su ga opet tražili. I on je tražio njih. Neke bi za rukav poveo da se isповjede. Tako radosno je znao pričati kako mu dolaze ljudi različitih profesija iz različitih krajeva.

Nažalost, njegova bolest poremećaja kontrole sve više

i više je i njemu i penitentima stvarala poteškoće kod isповijedanja. Narušila se motorika, povećavale smetnje govora i razvila potpuno nekontrolirana mimika lica. Teško je i mentalno i emocionalno podnijeti činjenicu da zadnjih godina ne može više isповijedati. Bila je to u početku fra Viktorova »duhovna pustinja«, koja ga je, na kraju dovela onome što je sv. Franjo napisao: «dobro, svako dobro, najveće dobro». Drugim riječima, izoštrio je srce potpuno upravljeni Gospodinu (usp. NPr 22,19) živeći plodno dioništvo u svakidašnjem slavlju euharistije. Isto tako, vjerujem da je naš fra Viktor štujući posebno ovdje Blaženu Djevicu Mariju, Kraljicu mira, iskusio i dobio radost i utjehu, pomoć i snagu.

Dragi fra Viktore, naš Peša, želim Ti u ime Provincije izreći jedno doista veliko i iskreno hvala. Hvala Ti na promicanju bratskog zajedništva kojem si se tako radoval. Hvala Ti i za correctio fraterna, koju si gotovo svakodnevno činio sa sviješću da bi, ne daj Bože, milost sakramenta pomirenja ovdje mogla trpjeti... jer u Tebe su redovi pred ispjedaonicom izgledali redovito veliki, pa i kad je bilo samo nekoliko osoba...

Jučer ujutro otisnuo si se put vječnosti, stazom svojih roditelja, svoga brata fra Viktoru, stazom tolike braće frataru. U naručju si Božje vječnosti. Od Njega primi milosno uzdarje. Neka Ti bude milosrdan i blag za sve ljudske slabosti.

Izričem iskrenu sućut obitelji Kosir. I vama braćo fratri ovdje u našem Međugorju. Viktor je s vama živio i umro je na vašim rukama. Hvala vam na brizi za njega.

Pokoj vječni daruj mu, Gospodine!

† Matija Šego, majka fra Mire Šege

U subotu 10. listopada 2020., preminula je Matija Šego r. Kozina (1939.), ud. Andrije, majka našega fra Mire Šege.

Sveta misa zadušnica i ukop pokojnice bili su u nedjelju 11. listopada 2020., u 14 sati na groblju Brzomelj u Bijakovićima.

Počivala u miru Božjem!

† Iva Pašalić, majka fra Nikole Pašalića

U petak 30. listopada 2020., preminula je Iva Pašalić r. Stipić, u 88. godini života, majka našega fra Nikole Pašalića.

Sveta misa zadušnica i ukop pokojnice bili su u nedjelju 1. studenog 2020., u 14 sati na Kolanovom groblju u Šuici.

Počivala u miru Božjem!

† Marko Zovko, otac fra Ivice Zovke

U utorak 10. studenoga, u KB Dubrava u Zagrebu, od posljedica zaraze virusom covid 19, preminuo je Marko Zovko, otac našega fra Ivice Zovke.

Sprovod je bio u četvrtak, 12. studenoga 2020., na groblju Gornje Vrapče, u 11,00 sati, uz propisana epidemiološka ograničenja.

Počivao u miru Božjem!

† Ivica Rosančić, otac fra Nikole Rosančića

U četvrtak, 12. studenoga, preminuo je Ivica Rosančić-Ivek (1940.), otac našega fra Nikole Rosančića.

Sprovod je bio u petak, 13. studenoga u 15 sati na groblju Karaula u Tomislavgradu.

Počivao u miru Božjem.

Pismo svećenicima i redovnicima u Mostarsko-duvanjskoj i Trebinjsko-mrkanskoj biskupiji

„USPRAVITE SE I PODIGNITE GLAVE, JER SE PRIBLIŽUJE VAŠE OTKUPIJENJE!“ (Lk 21,28) Mostar, 29. studenoga 2020. Prva nedjelja Došašća

Draga braćo svećenicu i redovnici!

Prošlo je nešto više od dva mjeseca, kako sam na svetkovini Uzvišenja sv. Križa preuzeo „predsjedanje u ljubavi“ Crkvama Kristovim Mostarsko-duvanjskoj i Trebinjsko-mrkanskoj.

Na dan preuzimanja službe u homiliji sam, između ostaloga, kazao: „U ovom našem slavlju danas svima se nama, braću i sestre, obnavlja poziv da izvezemo na pučinu i bacimo mreže, da se radikalno povjerimo snazi Kristove ljubavi, da ga pažljivije slijedimo u službi Bogu i ljudima. Upravo tu skromnu i istovremeno veoma veliku službu Isus povjerava svojoj Crkvi, a u Crkvi na poseban i jedinstven način apostolu i biskupu. Danas se to poslanje, nakon služenja biskupa Ratka Perića, povjerava mojoj krhkoi osobi. Svjestan sam činjenice da trenuci poteškoća i kušnje ne nedostaju ili neće nedostajati na mojem i na vašem putu, a možda i - ne daj Bože! – trenuci umora i izdaje. I jer smo slabi, često nam ruke i koljena zadrhte pred zahtjevom za darianjem, vjernošću i velikodušnom ljubavlju. Mnoge su osobe tijekom povijesti spasenja, pa sve do Isusovih učenika, pokazale to svojim životom.“

I mi se svojim služenjem, draga braćo svećenicu i redovnici, svrstavamo u red onih koji su

povjerovali Gospodinu, koji su ga krenuli naslijedovati i na Njegovu riječ bacamo mreže u raznim okolnostima i poslanju koje nam Crkva povjerava. Istovremeno, svjesni smo poteškoća, kušnji, ali i trenutaka umora i drhtavih koljena u svome služenju.

Zivimo u posebno izazovnom vremenu, čija je jedna od oznaka i zahtjev za fizičkom distancu, čime pokazujemo i vlastitu odgovornost u ovoj situaciji pandemije koronavirusa. Opasnost i širenje zaraze koronavirusa potreslo je sigurnost u svijetu, poljuljalo mnoga naša uvjerenja i bez odgovora ostavilo brojna naša pitanja. Zbunjeni, osjećamo se nemoćni i izgubljeni, tim više što sve to djeluje na nas te nam ugrožava duševno i tjelesno zdravlje. Unatoč svemu, i u ovim okolnostima još snažnije odjekuju Isusove riječi ohrabrenja: „Uspravite se i podignite glave jer se približuje vaše otkupljenje.“ (Lk 21,28)

Upravo radi situacije i okolnosti u kojima živimo, a u nemogućnosti osobnoga susreta sa svakim od vas i sa zajednicama koje su vam povjerene, odlučio sam ovim pismom doći do svakoga od vas i s vama podijeliti svoja promišljanja na početku svoje biskupske službe u našim biskupijama. Nadam se da će u skoroj budućnosti doći do promjena uvjeta i okolnosti, te da ćemo se polako početi vraćati redovitom načinu pastoralnoga djelovanja.

Vjerujem kako ćete, unatoč pastoralnim obvezama, izdvojiti dio svoga vremena i pročitati i

uzeti k srcu ove riječi.

Bez ikakve iluzije i pretenzija izložiti cjelovitu analizu pastoralnih okolnosti i potreba naših partikularnih Crkava ili teologiju biskupske i svećeničke službe, dajem sebi i vama na poticaj i razmišljanje riječi ovoga pisma.

1. Biskupi – pravi i autentični učitelji vjere, svećenici i pastiri i prezbiteri, biskupovi suradnici

Drugi Vatikanski sabor u dogmatskoj konstituciji Lumen gentium na konkretan i jasan način progovara o otajstvu Crkve. Kad govori o službama u Crkvi, a među njima o biskupskoj službi, onda naglašava: „Biskupsko posvećenje sa službom posvećivanja daje također službe poučavanja i upravljanja... Biskupi na odličan i vidljiv način imaju ulogu samoga Krista Učitelja, Pastira i Svećenika, te djeluju u njegovoj osobi... Biskupi su prema tome, po Duhu Svetomu koji im je dan, postali pravi i autentični učitelji vjere, svećenici i pastiri.“ (Lumen gentium 21)

Isti Sabor naglašava u dokumentu o službi i životu prezbitera da su prezbiteri poslani „da bi bili suradnici biskupskog reda, kako bi se pravilno izvršavalo apostolsko poslanje povjerenje od Krista.“ (Presbyterorum ordinis 2)

U svome poslanju i promišljanju ne zaboravljamo ni činjenicu i nauk da se na krstu, potvrdi i euharistiji zasniva opći poziv i odgovornost svih Kristovih učenika, poziv na svetost i na

poslanje evangeliziranja svijeta. (usp. Katekizam Katoličke Crkve 1533) Zajedničko dostojanstvo krštenika oblikuje zajedništvo posvećenih službenika i zauzetih vjernika laika u čitavom poslanju Crkve. Sve službe u Crkvi imaju svoj korijen u sakramantu krsta. Svećenička služba i poslanje nalaže svoj smisao u službi krštenika i usmjerena je k spasenju drugih, a po tom služenju drugima pridonosi i osobnom posvećenju. (usp. Katekizam Katoličke Crkve 1534)

Razumljivo je i logično da se dolaskom novoga biskupa u biskupiju rađaju različita očekivanja od njega. Legitimno je i da svaki novi biskup dolaskom u biskupiju slobodno procjenjuje okolnosti u kojima se biskupija nalazi i poduzima potrebne radnje, svojim stilom i osobnošću daje „pečat“ poslanju i vođenju biskupije, te slobodno vrši izbor svojih suradnika. Međutim, niti biskup, niti prezbiteri, kao biskupovi suradnici, a niti svaki vjernik koji je povjeren biskupovoj pastirskoj službi ne smiju izgubiti iz vida da je prvi i osnovni cilj i orijentir Isus Krist i naviještanje Radosne vijesti. S druge strane, biskup ima pravo i dužnost iz odgovornosti koja mu je dana, očekivati od svećenika, redovnika i vjernika laika otvorenost i spremnost na suradnju u ostvarenju različitih pastoralnih aktivnosti, a sve u cilju svjedočenja i naviještanja Radosne vijesti.

2. Biti svećenik danas

U teologiji svećeništva Drugog vatikanskog sabora otkrivamo bitne dimenzije svećeničke službe: navjestiteljska, slavlje euahristije i sakramenata i dušobrižničko-dijakonijska dimenzija. Svi znamo i doživljavamo prednosti

i izazove svećeničkoga života danas. Untarcrkvene i društvene promjene, novi načini dušobrižništva i s tim povezane i naše svećeničke obvezе i zadaće, naš način života, suradnja s mnogima, nisu samo apstraktna ili strukturalna pitanja. Te promjene dotiču i našu ljudsku i svećeničku dimenziju.

I stoga, čini se da idemo ususret vremenima kada će naši zajednički susreti, razmjena iskustava, zajednički hod na putu, međusobno duhovno i ljudsko jačanje biti nama svećenicima sve važniji. Svjedoci smo, također, da naši vjernici očekuju od nas da budemo pastiri i dušobrižnici, a manje menadžeri ili upravitelji, iako imamo i zadaću odgovornog upravljanja.

Svećeništvo i način života svećenika može se razumjeti jedino ako počiva na postojećem temelju svećeničke službe, odnosno na dogmatsko-teološkom poimanju svećeničke službe. Bit poimanja se sastoji u onome što je Tradicija označila kao djelovanje svećenika „in persona Christi“, odnosno preciznije izrazila kao djelovanje „in persona Christi capititis“, to jest u osobi Isusa Krista kao Gospodina i Glave svoje Crkve.

Govor o Kristu kao Glavi upućuje nas i na drugu važnu dimenziju kršćanskoga života i Crkve: mi ljudi i uz najbolju volju ne možemo vlastitom snagom dati puno. Isus Krist je onaj koji nam se jednom darovao i uvijek iznova daruje: svoje Evanđelje, svoj životni primjer, svoju predanost do smrti na križu i po njemu smo pomireni s Bogom. Daruje nam i snagu svoga Duha. Sve to Crkva nije sama proizvela ili zaslužila. To je dar Isusa Krista. Naše se poslanje sastoji jedino u tome,

darovati ono što ne posjeduјemo, kako naglašavaju pojedini teolozi. Djelovati u osobi Isusa Krista, Glave, znači darovati sebe i ono što jesmo u službi Krista i njegove Crkve.

Važna dimenzija svećeništva je i svećeničko zajedništvo i kolegijalnost, otvorenost, spremnost na izazove i odlazak i prihvaćanje novoga poslanja koje Crkva svakom pojedinom svećeniku i redovniku po biskupu povjerava. Svesni smo, također, da će se kod pojedinaca morati promijeniti i slika i paradigma shvaćanja svećeničkog poslanja, odnosno da smo postali svećenici da bismo služili, a ne gospodarili. Od svećenika se danas traži miran, mudar i milosrdan pogled (usp. Dar svećeničkog zvanja, 120). Trebat će mudrosti i snage u vlastitoj izgradnji i dozrijevanju kako bismo shvatili da smo pozvani bez borbe i natjecateljskog duha, u odgovornosti jedni za druge, osobito u vlastitim stavovima, sudovima i riječima o bližnjemu, činiti sve da se Gospodinovo kraljevstvo širi i raste našim zauzimanjem. U tome nam svakako od neizmjerne pomoći može i treba biti i odgovorna suradnja s laicima.

3. Svećenik i neki pastoralni izazovi današnjice

Promjene koje se događaju u svijetu i oko nas ne mogu se ne odraziti na naš život i naš pastoralni rad. Te nas promjene nužno potiću na dublje promišljanje i traženje rješenja i usklađivanje pastoralnoga djelovanja, kako bismo mogli odgovoriti na suvremene izazove. Kod jednog broja naših vjernika i svećenika prevladava još uvijek tradicionalno poimanje pastoralnoga djelova-

nja. S pravom se sve češće čuje u promišljanjima pitanje jesmo li doista samo „sakramentalizirani, a ne evangelizirani katolici“. Svjedoci smo kako tradicionalni oblici pastoralna zahtijevaju preispitivanje, zadržavanje onoga što je dobro i promjenu onoga što je postalo opterećujuće. Ne znam jesmo li spremni promišljati poput pape Benedikta XVI. koji je rekao da „Pavao nije mislio da je najvažnija zadaća pastoralna izbjegići neugodnosti, da apostol mora imati svoj tiskovni ured. Ne, naprotiv, on je htio uzdrmati i protesti ljudi da ih probudi iz sna, pa i po cijenu vlastita života.“ (J. Ratzinger, Božji sjaj u našem vremenu, 39.)

Drugi vatikanski sabor s pravom naglašava da je euharistija „izvor i vrhunac svega kršćanskog života.“ (Lumen gentium 11) Međutim, često se dogodi da se naše pastoralno djelovanje ograniči samo na slavljenje mise, odnosno da bismo najradije ostali stalno na izvoru i boravili na vrhuncu, jer nam je tu najsigurnije i najlakše i najmanje zahtjevno i naporno. Valja nam prisjetiti se, također, da Drugi vatikanski sabor kao prvotnu zadaću prezbitera vidi naviještanje Božje riječi: „Božji se narod prvotno ujedinjuje Riječu Boga živoga, koja se doista s pravom može tražiti od svećeničkih usta. Budući da se nitko ne može spasiti ako prije ne užvjeruje, zato je prvotna zadaća prezbitera, kao suradnika biskupa, da svima naviještaju Božje Evanđelje da bi tako — izvršujući Gospodinovu zapovijed: »Idite po cijelome svijetu i propovijedajte Evanđelje svakom stvorenju« (Mk 16, 15) utemeljivali i umnažali Božji narod.“ (Presbyterorum ordinis 4).

Isus ustanovljuje i šalje dvanaestoricu da svjedoče i navješćuju. Ako se ne pokrenemo iz vlastite udobnosti do ulica i srca onih kojima smo poslani, bojim se da ćemo se naći u situaciji onih koji Sina Čovječjega o njegovu dolasku u slavi pitaju: „Gospodine, kada te to vidjesmo... i ne poslužismo te?!?“ (usp. Mt 25, 31-46)

U apostolskoj pobudnici „Evangelii gaudium - Radost evanđelja“ papa Franjo govori o „pastoralnoj preobrazbi“ (usp. Evangelii gudium 25) i o „Crkvi koja izlazi“. (usp. Evangelii gaudium 24). Papa čita na glas svima nama znakove vremena koji prate naš život, a osobito naš pastoralni rad. Prvi znak vremena jest da „puka administracija“ nije više dovoljna. (usp. Evangelii gaudium 25) Oni koji su protiv administracije mogli bi u ovome tražiti opravdanje svojih djela i postupaka. Međutim, valja pomno i s razumijevanjem čitati i slušati Papu. On ne kaže da administracija nije potrebna, nego ona nije dovoljna. Svesti pastoralni rad na puku administraciju, znači osakatiti smisao pastoralnog djelovanja. I zato treba početi od reforme struktura, a prva je župa. Ona potiče i odgaja svoje članove da budu evangelizatori i potrebno je da one postanu bliže ljudima, da u njima vjernici mogu doživjeti zajedništvo i da budu mjesta suradnje. (usp. Evangelii gaudium 28)

Budući da živimo u vremenu procvata raznih crkvenih zajednica i pokreta, ni pred tim znakom vremena ne treba zatvarati oči, nego pokušati ga uočiti i vrednovati. Zajednice i pokreti su bogatstvo Crkve, koje nose novi

evangelizacijski žar. Ali je opasno ako takve zajednice i pokreti izgube dodir sa župom, jer tada gube svoju cjevitost, postaju „djelomični“ i postaju „latalice bez korijena.“ (usp. Evangelii gaudium, 29)

Partikularna Crkva kao nosilac evangelizacije bi trebala smoći snage i razlučiti u procesu evangelizacije bitno od nebitnog, ono što je potrebno za bolju evangelizaciju i misijsko djelovanje od onoga što optereće nju samu i njezino djelovanje. (usp. Evangelii gaudium 30) Nakon razlučivanja slijedi proces čišćenja. Taj proces čišćenja zna katkada biti bolan. Proces čišćenja se odnosi na sve ono što smeta poletu evangelizacije, a misli se ponajprije na nutarnje djelovanje i nutarnji život crkvenih zajednica.

Papa Franjo potiče da „Crkva koja izlazi“ mora napustiti pastoralni kriterij „uvijek se radilo tako“ i mora biti odvažna i kreativna u utvrđivanju ciljeva, struktura, načina i metoda. (usp. Evangelii gaudium 33) Utvrđivanje ciljeva ne znači fantaziranje, nego to utvrđivanje ciljeva mora biti povezano s traženjem sredstava i načina kako postići te ciljeve.

4. „Ja sam s vama u sve dane do svršetka svijeta“ (Mt 28,20)

Sutra Crkva slavi blagdan sv. Andrije apostola. Evanđelje nas izvješćuje da je Andrija, nakon što je odlučio poći za Isusom, došao svome bratu Petru i rekao mu: „Našli smo Mesiju!“ (usp. Iv 1, 41). Eto očitog primjera evangelizacije, a obojica su za Isusa prolili svoju krv.

Pobožna predaja pripovijeda kako je Petar, nakon čudesne mogućnosti bijega iz zatvora,

krenuo bježati iz Rima, a na izlasku ga je susreo Isus s križem na ramenu. Na Petrovo pitanje: „Quo vadis, Domine – Kamo ideš, Gospodine?“, odgovara Isus: „Idem nazad u Rim, da me drugi put razapnu.“

Draga braćo svećenici i redovnici!

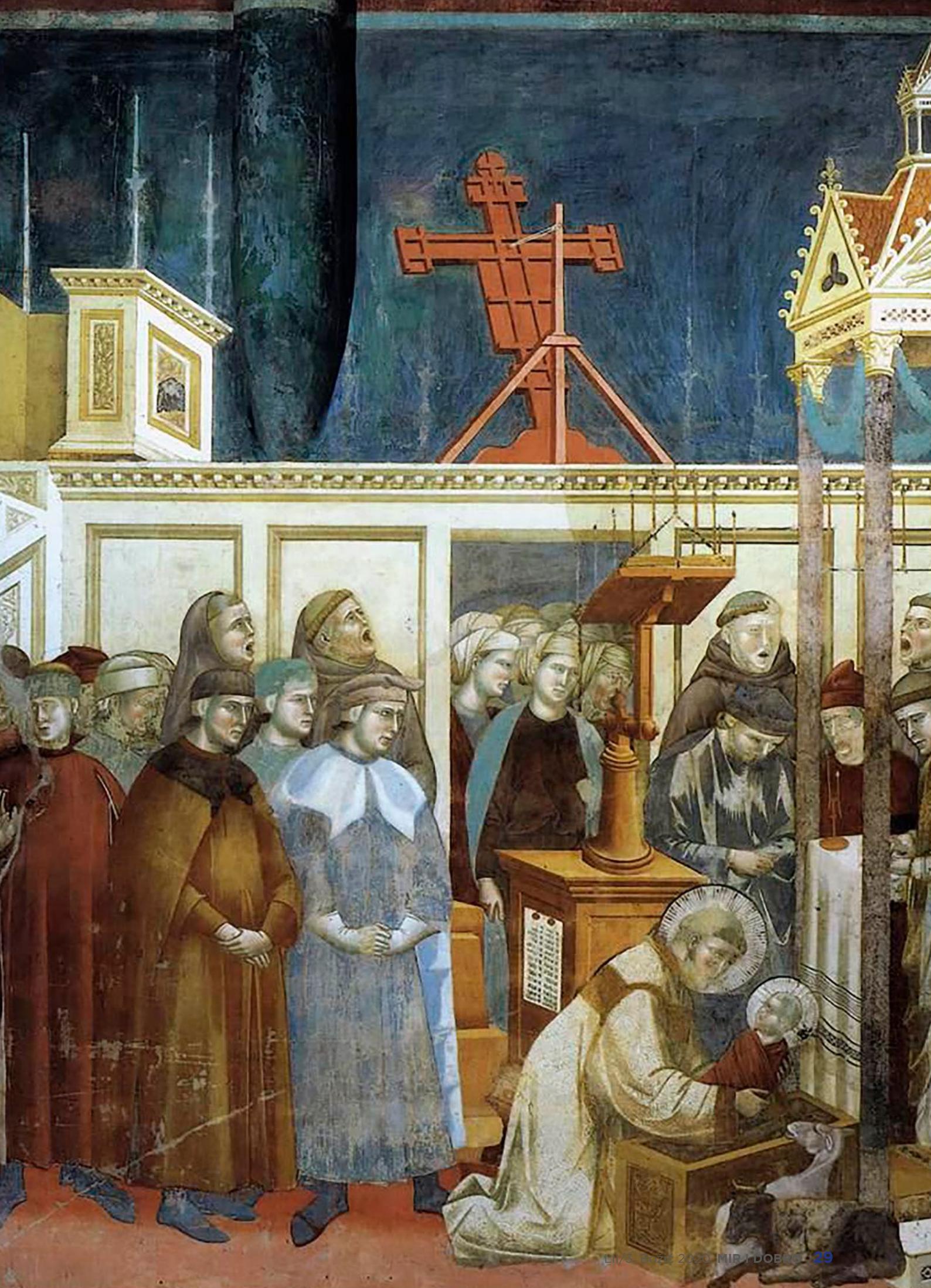
Naš život je nužno martyria – svjedočanstvo, odnosno darivanje čitavoga svoga postojanja Drugom i drugom. Sad nam postaje jasnije što nam je to biskup u liturgiji prezbiterskog ređenja rekao: „Budi svjestan onoga što radiš. U djelo provedi ono što obavljaš i život svoj suoči otajstvu križa Gospodnjega.“

Kroz što ćemo sve kao svećenici morati proći, ne znamo. Ali u povezanosti s Kristom možemo sve prihvatići s dozom opuštenosti i sigurnosti. Bit će izazova, možda ćemo biti i preopterećeni, ali nema tako mračne noći, da u njoj nećemo moći ugledati Raspetoga i Uskrasnuloga koji nam poručuje: „Ja sam s vama u sve dane do svršetka svijeta!“ (Mt 28,20).

Kao svećenici nećemo biti pošteđeni teškoća i borbi, ali ćemo s povjerenjem u Boga moći stajati i hodati, u povezanosti sa svima koji s nama kroče putem vjere u našem vremenu. Poslanje svećenika danas je živjeti iz zajedništva s Bogom i voditi prema zajedništvu s njim.

Želeći svima vama, braćo svećenici i redovnici, i vjernicima koji su povjereni vašoj pastirsкоj brizi blagoslovjen hod kroz vrijeme Došašća, vapimo poput mnogih koji su s čežnjom iščekivali: „Maranatha! Dođi, Gospodine Isuse!“ (Otk 22,20)

✠ Petar, biskup

Župe Kočerin, Kongora i Posušje za Majčino selo

Godina 2020. Kao izmisljena za potrebe nekog futurističkog romana. Pa ni ona, s tek malim okrajcima radosti, nije mogla prekinuti savez plemenitosti i dobrote. Već je, naime, postala redovitost: čim Mjesec spozna prezrolo ljetu i poljubi mladu jesen, župljani nekih župa, ohrabreni jednostavnom župnom/župnikovom obavlješću, zaželete biti dar, blago i znak. Zaželete biti djelić Mora Dobrote. Ovih dana njegov val zapljušnuo je, kao nikad do sad, otoke i na njima Majčino selo i Zajednicu Milosrdni Otac. K njima su se dva dana poput raspregnutih potoka, višekratno slijevala gospodarska vozila od

Kočerina, od Posušja, od Kongore, prepuna zrelih plodova i svakojaka dara. Zbor razno-

rodnih duša stoga kliče: hvala. Hvala što ste nad našim teškim putem zemaljske borbe podigli prijateljsko odmorište. Hvala što ste nam još jednom rekli kako od ljubavi nema sjajnijeg i neprobojnijeg oklopa u obrani od zla. Hvala što u svijetu cijena i brojeva, čvrsto stojite iza nas. Vaš čin dobrote krijevi, potiče i hrabri za velika životna djela.

Po ranijim pohodima velikodušnosti, u rukoveti ove zbirne zahvalnosti nepravedno bi bilo prešutjeti: Tihaljinu, Rakitno, P. Gradac, Veljake, Seonicu, Ružiće, Izbično...i još možda ponekog, koji neka nam oprosti nemamjeran zaborav.

(Majčino selo)

„Stigmata“ Ivana Meštrovića u Chicagu

UHrvatskom etničkom institutu u Chicagu se desetljećima čuva originalni crtež Ivana Meštrovića „Stigmata“. Ovaj crtež je Meštrović radio 1942. godine. Rad je dužine skoro 3.5. metra te širine 1.5 metara. Zadnjih mjeseci je restaurirano, zaštićeno i uokvireno, te je nedavno vraćeno u zgradu Hrvatskog etničkog instituta.

Ovaj rad spada u duhovnu, kulturnu i nacionalnu baštinu naše zajednice. Zadaća Instituta je sačuvati od zaborava generacije prije nas, te budućim otvoriti prozore u prošlost na čijim ramenima svi stojimo. Digitalni materijali Instituta već su sada od koristi onima koji se bave povješću.

Ovo vrijedno djelo je četvrtto Meštrovićovo djelo u posjedu naših franjevaca u Chicagu (uz skulpture blaženog Stepinca, fra Dominika Mandića i raspelo).

fra Jozo Grbeš

Blagoslov crkve u Dobrkovićima

Široki Brijeg/Dobrkovići – U srijedu 11. studenog 2020. u 17 sati bio je blagoslov iz temelja obnovljene crkve sv. Nikole Tavelića u Dobrkovićima. Crkvu je blagoslovio i misno slavlje prve večeri trodnevnice u čast sv. Nikole Tavelića predvodio mons. Petar Palić, mostarsko-duvanjski biskup.

U proljeće ove godine, nakon višegodišnjih poteškoća s vlagom, pristupili smo temeljitoj obnovi filijalne crkve u Dobrkovićima. Idejno rješenje proširenja, nadogradnje i energetske učinkovitosti izradila je širokobriješka tvrtka Urbis-86. Načinjene su bočne lađe, proširen prezbiterij, s južne strane nadograđena sakristija, novi ulazni portal, učionica za vjerouauk, novo stubište i novi kor. Izolacija i termo fasada, sustav grijanja

i hlađenja. Crkveno dvorište prošireno i uređeno.

Vitraj na rozeti pročelja crkve izrađen je po umjetničkom rješenju prof. Mladena Ivešića na ALU Široki Brijeg. Medaljon za oltar i reljefna vrata tabernakula djelo su akademskog kipara Ilijе Skočibušića. Nova drvena ulazna

hrastova vrata izradila je tvrtka Continental iz Kiseljaka.

Zahvaljujući Bogu, dobroim ljudima uspjeli smo sve radove privesti kraju. Sada radosno i s ponosom blagoslivljamo crkvu o 50. godišnjici kanonizacije sv. Nikole Tavelića i 40. obljetnici izgradnje crkve u Dobrkovićima.

Novi album fra Šimuna Šite Ćorića

(Felix Magazin/De) Nakladnik Glas koncila objavio je ovaj tjedan najnoviji album fra Šimuna Šite Ćorića 'VREMENA OVA SAD SU DRUGA – Poetsko-glazbene meditacije' s deset novih pjesama.

Iz njega je pjesma „Adventska – Gospodinu pripravite put“ snimljena i kao video-spot kojeg ovdje možete poslušati, pogledati i podijeliti, vrlo prikladna za vrijeme Adventa i Božića. Misionar u Luzernu fra Branko Radoš već ju je uzeo za svoj on-line program za vjernike kroz ovo opterećeno adventsko vrijeme. Tekst i glazbu

potpisuje fra Šito, aranžman Tino Mostak, video Matijas Knežević, a izvodi je s fra Šitom skupina poznatih pjevačica i pjevača u Švicarskoj i dalje, a među njima

su Ana Badrov, Frane Vugdelija i Magdalena Kostroman. Dakle:

https://www.youtube.com/watch?v=6wyxgoNe_WY&feature=youtu.be

U prodaji su nova izdanja ICMM

Riječ je o knjigama: *Hodočasničke staze, fra Karla Lovrića*, zatim o knjizi *Obrisi franjevačke marioološke misli, dr. fra Miljenka Šteke* i knjizi *U školi Kraljice mira fra Marinka Šakote*. Zajedničko knjigama je to da su one svaka na svoj način posvećene Blaženoj Djevici Mariji.

Knjiga *Hodočasničke staze* – uz bogatu ilustraciju fotografijama, kratku povijest hodočašća i povijest Gospinih ukazanja – predstavlja marijanska svetišta u svijetu. Knjiga je podijeljena na marijanska svetišta i prošteništa u svijetu i marijanska svetišta i prošteništa u Hrvata. Dio radova iz ove knjige već objavljuvan u Glasniku mira, za "ovu knjigu koja je nastala iz ljubavi prema Gospu", autor u predgovoru piše kako "ima nakanu približiti čitatelje Gospu i preko Gospe Isusu i Njegovo Crkvu". Jedan od razloga pisanja ove knjige je i to što "ljudi rado čitaju o Gospinim ukazanjima po svijetu. Ne samo o ukazanjima u Lurdu, Fatime, Guadalupe, bez obzira je li Crkva ta ukazanja priznala ili nije, petnaestak ih je priznala, a drugih dvjestotinjak je još uvijek na čekanju", napisao je fra Karlo Lovrić u predgovoru.

Knjiga *Obrisi franjevačke marioološke misli*, autora dr. fra Miljenka Šteke, provincijala Hercegovačke franjevačke provincije sastavljena je od tekstova koji su prvotno objavljeni u Glasniku mira od 2010. do 2012. godine te su bili vođeni nakanom da se kako je autor u popratnoj riječi ove knjige napisao "u kratkim crtama izloži razvoj franjevačke marijanske duhovnosti i marioološke teologije". "Kršćani se mole Mariji kao zagovornici još od trećeg stoljeća. Stara molitva zagovora, poznata kao *Sub tuum presidium*, zaziva je na sljedeći način: "Pod obranu se tvoju utječemo, Sveta Bogorodice, ne odbij nam molbe u potrebama našim, nego nas od svih pogibli uvijek osloboди, Djevice slavna i blagoslovljena..." Mariju se odavno časti u katoličkoj umjetnosti i pobožnosti, veliča u liturgiji Crkve te priznaje u nauku. Katolička je crkva nezamisliva bez Marijina kipa. I povijest je Franjevačkog reda nezamisliva bez štovanja Marije, Majke Isusove, kao što to svjedoče stranice ove knjige", napisao je u pogovoru za knjigu *Obrisi franjevačke mari-*

ološke misli prof. dr. fra Andelko Domazet.

Treća knjiga izišla nedavno u izdanju Informativnog centra Mir Međugorje je knjiga međugorskog župnika fra Marinka Šakote *U školi Kraljice mira* za koju je sam autor kazao da je nastajala godinama. "Plod je to ponajprije vlastitog osluškivanja glasa Kraljice mira, naše nebeske Majke, a potom izgovorene riječi pri vođenju više desetaka obnova u postu i molitvi, brojnih kateheza i raznih prigodnih susreta s hodočasnicima u Međugorju i po svijetu", napisao je u uvodu fra Marinko Šakota naglašavajući kako se nada da će "hodočasnicima pomoći u osobnom rastu i sazrijevanju", ali bi volio i "da dođe u ruke onih koji još uvijek nisu upoznali ovu školu kako bi im bila poticaj u odluci da prihvate ruku Majke i Učiteljice te postanu širitelji Radosne vijesti i mira po svijetu."

Nova knjiga fra Ivana Dugandžića

Napokon! – mogli bismo uzviknuti kad dočitamo zbirku ovih dokumenata koji su široj javnosti u ovome obliku i ovako cijelovito bili nedostupni a sabrani su ovdje na jednom mjestu. Dakle, napokon – audiatur et altera pars! Neka se čuje i druga strana. Napokon se član dviju biskupske komisije dr. fra Ivan Dugandžić, onodobno učitelj novaka na Humcu, a neko vrijeme i provincijski definitor, pa potom od 1985. i duhovni pomoćnik

u Međugorju, osmjerio izići u javnost s nama nepoznatim dokumentima. Kako je autor već u osmom desetljeću, zakoračio je u 78. godinu života, te kako je više od polovice članova prvih dviju Komisija u kojima je sudjelovao već s onu stranu, u vječnosti, zacijelo je htio otkriti (re-velare) i objaviti dio svoje pismohrane koji se tiče upravo međugorskoga fenomena te ponuditi čitateljima na prosudbu.

dr. fra Tomislav Pervan

Raspored osoblja

PROVINCIJALAT

Franjevačka 1, pp 153
88 000 Mostar
tel.: (036) 333-525
faks: (036) 333-526
www.franjevci.info
mostar@franjevci.info

PROVINCIJAL

fra Miljenko Šteko

VIKAR PROVINCIE

fra Iko Skoko

DEFINITORI

fra Dragan Ružić
fra Mladen Vukšić
fra Ljubo Kurtović
fra Sretan Ćurčić
fra Ivan Landeka ml.

SLUŽBE

TAJNIK

fra Stanko Čosić

EKONOM

fra Ljubo Lebo st.

IZASLANIK ZA BRAĆU U ŠVICARSKOJ

fra Ivan Prusina

TAJNIK ZA EVANGELIZACIJU I MISIJE

fra Ljubo Kurtović

TAJNIK ZA FORMACIJU I STUDIJE

fra Ivan Landeka ml.

MODERATOR TRAJNE FORMACIJE

fra Iko Skoko

ODGOJITELJ POSTULANATA I SKRB ZA SJEMENIŠTARCE

fra Iko Skoko

POMOĆNI ODGOJITELJ POSTULANATA

fra Filip Sučić

ODGOJITELJ NOVAKA

fra Stanko Mabić

POMOĆNI ODGOJITELJ NOVAKA

fra Nikola Jurišić

ODGOJITELJ BRAĆE S JEDNOSTAVnim ZAVJETIMA

fra Josip Serđo Ćavar

POMOĆNI ODGOJITELJ BRAĆE S JEDNOSTAVnim ZAVJETIMA

fra Franjo Vuk
fra Svetozar Kraljević

POVJERENIK ZA SVETU ZEMLJU

fra Iko Skoko

VICE POVJERENIK ZA SVETU ZEMLJU

fra Milan Lončar

DUHOVNI ASISTENT OFS-A

fra Ivan Landeka ml.

DUHOVNI ASISTENT FRAME

fra Marin Karačić

PROMICATELJ DUHOVNIH ZVANJA

fra Marin Karačić

VICEPOSTULATURA "FRA LEO PETROVIĆ I 65-ORICA SUBRAĆE"

fra Miljenko Mića Stojić, vicepostulator

VIJEĆA

VIJEĆE ZA DUHOVNOST

fra Ivan Marić ml., pročelnik
Članovi Vijeća: Gvardijani

TAJNIŠTVO ZA EVANGELIZACIJU I MISIJE

fra Ljubo Kurtović, tajnik i promicatelj evangelizacije
Članovi Vijeća: Župnici župa povjerenih Provinciji i fra Filip Sučić

Adresar

TAJNIŠTVO ZA ODGOJ I OBRAZOVANJE

fra Ivan Landeka ml., tajnik

Članovi: Svi odgojitelji, moderator trajne formacije i promicatelj duhovnih zvanja

VIJEĆE ZA EKONOMIJU

fra Ljubo Lebo st., pročelnik

Članovi: Provincijski i samostanski ekonomi

VIJEĆE ZA INFORMIRANJE, KULTURNO-ZNANSTVENU I IZDAVAČKU DJELATNOST

fra Iko Skoko, pročelnik

fra Ivan Ševo

fra Ante Marić

fra Robert Jolić

fra Miljenko Mića Stojić

fra Frano Musić

VIJEĆE ZA KARITATIVNU I SOCIJALNU DJELATNOST

fra Dragan Ružić, pročelnik

fra Iko Skoko

fra Jozo Radoš

fra Nikola Rosančić

fra Sretan Ćurčić

fra Augustin Čordaš

VIJEĆE ZA KULTURNO-POVIJESNU BAŠTINU, GRADITELJSTVO I SAKRALNU UMJETNOST

fra Sretan Ćurčić, pročelnik

Gvardijani provincije i gvardijani u Slanome i u Dubravi,

potrebni stručnjaci iz područja liturgije, arhitekture, građevinarstva, sakralne umjetnosti i konzervatorija

VIJEĆE ZA PRAVDU, MIR I SKRB ZA SVE STVORENO

fra Mladen Vukšić, pročelnik

fra Stanko Mabić

fra Ante Bekavac

fra Anthony Burnside

fra Mario Knezović

fra Jozo Hrkać

VIJEĆE ZA PASTORALNU SKRB NA PROMI- CANJU DUHOVNIH ZVANJA

fra Marin Karačić, pročelnik

Duhovni asistenti Frame

USTANOVE

MIR I DOBRO, službeno glasilo

Franjevačka 1, pp 153

88 000 Mostar

tel.: (036) 333-525

faks: (036) 333-526

mostar@franjevci.info

www.franjevci.info

Odgovorni urednik

fra Miljenko Šteko, provincijal

Glavni urednik

fra Stanko Ćosić, tajnik Provincije

EKONOMAT

Franjevačka 1, pp 153

88 000 Mostar

tel./faks: (036) 323-223

ekonomat.hfp@gmail.com

Ekonom

fra Ljubo Lebo st.

ARHIV

Franjevačka 1, pp 153

88 000 Mostar

tel.: (036) 333-488

faks: (036) 333-489

Arhivar

fra Filip Sučić

KNJIŽNICA

Franjevačka 1, pp 153

88 000 Mostar

tel./faks: (036) 334-237

fraknjmo@gmail.com

Knjižničar

fra Ante Marić

BOGOSLOVI

Avenija Gojka Šuška 2

10 040 Zagreb-Dubrava

tel./faks: +387-1-29-11-931

www.fra3.net

Magistar bogoslova

fra Josip Serđo Ćavar

Pomoćni magistar bogoslova
fra Franjo Vuk
fra Svetozar Kraljević

NOVICIJAT
Trg sv. Ante 1
88 320 Ljubuški-Humac
tel./faks: (039) 832-583
novicijat@franjevci.info

Odgojitelj novaka
fra Stanko Mabić

Pomoćni odgojitelj novaka
fra Nikola Jurišić

POSTULATURA
Franjevačka 1, pp 153
88 000 Mostar
postulatura@franjevci.info

Odgojitelj postulanata
fra Iko Skoko

Pomoćni odgojitelj postulanata
fra Filip Sučić

SJEMENIŠTE
FRANJEVAČKA KLASIČNA GIMNAZIJA
Bosne Srebrenе 4
71 300 VISOKO
tel.: (032) 738-723
faks: (032) 735-753
www.fkg.edu.ba
fkg.visoko@gmail.com

Zadužen za sjemeništare
fra Iko Skoko

VICEPOSTULATURA "FRA LEO PETROVIĆ I 65-ORICA SUBRAĆE"
Kardinala Stepinca 14
88 220 Široki Brijeg
tel.: 039-700-325; fax: 039-700-326
mostar@pobijeni.info
www.pobijeni.info

fra Miljenko Mića Stojić, vicepostulator

FONDOVI

FOND SOLIDARNOSTI
Franjevačka 1, pp 153
88 000 Mostar
tel./faks: (036) 323-223
ekonomat.hfp@gmail.com

FOND ZA ODGOJ FRATARA
Franjevačka 1, pp 153
88 000 Mostar
tel./faks: (036) 323-223
ekonomat.hfp@gmail.com

Pomoć bližnjemu

1. FOND "FRA SLAVKO BARBARIĆ"
pp 29
88 266 Međugorje
tel./faks: (036) 651-549
studenti.talenti@tel.net.ba

fra Dragan Ružić, predsjednik
fra Karlo Lovrić, član
fra Marinko Šakota, član

2. MAJČINO SELO
Ustanova za predškolski odgoj i socijalnu skrb
88 266 Bijakovići-Međugorje
tel.: (036) 653-000
faks: (036) 653-020
vita@tel.net.ba
www.mothersvillage.org

Upravno vijeće
fra Branimir Musa, predsjednik
fra Iko Skoko
fra Dario Dodig,

Ravnatelj
fra Dragan Ružić

3. MILOSRDNI OTAC
Udruga za pomoć u rehabilitaciji ovisnika
Kralja Tomislava 100
88266 Bijakovići-Međugorje
tel.: (036) 651567
motac@tel.net.ba
www.milosrdni-otac.com/

Predsjednik udruge
fra Dragan Ružić

Adresar

4. MEĐUGORJE MIR – MAJČINO SELO

Kralja Tomislava 69
88266 Bijakovići-Međugorje
tel.: (036) 651 704,
medjugorje.caritas@tel.net.ba

Predsjednik udruge
fra Dragan Ružić

Tiskarstvo

FRAM-ZIRAL
Put za Aluminij bb
88 000 Mostar
tel.: (036) 351-281
faks: (036) 352-657
fram@fram.ba
www.fram.ba

Ravnatelj
fra Ivan Ševo

NAŠA OGNJIŠTA
Trg fra Mije Čuića 1
80240 Tomislavgrad
tel.: (034) 352-859
faks: (034) 352-808
nasa.ognjista@tel.net.ba

Ravnatelj i glavni urednik
fra Gabrijel Mioč

KULTURA

HRVATSKA FRANJEVAČKA ARHEOLOŠKA
ZBIRKA "SV. STJEPANA PRVOMUČENIKA"
88 345 Sovići
tel./faks: (039) 670-294

Ravnatelj
fra Ante Marić

Kustos
fra Vinko Mikulić

FRANJEVAČKI MUZEJ
"U KUĆI OCA MOJEGA"
Trg fra Grge Martića 1, 88 240 Posušje
tel: (039) 685 – 295

Ravnatelj: fra Milan Lončar

GALERIJA "MAJKA"

Trg Sv. Ante 1
88 320 Ljubuški-Humac
tel./faks: (039) 832-581; 835-000

MUZEJ

Trg Sv. Ante 1
88 320 Ljubuški-Humac
tel./faks: (039) 832-581; 835-000

FRANJEVAČKI MUZEJ TOMISLAVGRAD

Trg Mije Čuića 2
80 240 Tomislavgrad

Ravnatelj: fra Sretan Ćurčić

FRANJEVAČKI MUZEJ I GALERIJA ŠIROKI BRIJEG

Kardinala Al. Stepinca 14
88 220 Široki Brijeg
tel/faks: (039) 702-922; 705-816
franjevacka.galerija@gmail.com
www.fmg-sb.com

Ravnatelj: fra Ivan Marić ml.

BRAĆA U DOMOVINI

BOSNA I HERCEGOVINA

1. HUMAC – SAMOSTAN SV. ANTE

Trg Sv. Ante 1.
88 320 Ljubuški-Humac
tel.: (039) 833-000; 830-970
faks: (039) 830-992
www.humac.ba; info@franjevci-humac.info

Uprava
fra Dario Dodig, gvardijan
fra Ljubo Kurtović, sam. vikar
fra Ljubo Kurtović, ekonom

Župa sv. Ante

Trg sv. Ante 1.
88 320 Ljubuški-Humac
tel.: (039) 833-000; 830-970
faks: (039) 830-992

Bratstvo

fra Dario Dodig
gvardijan
dodigidario@gmail.com

fra Ljubo Kurtović
definitor, župnik, sam. vikar, ekonom
ljkurtovic96@gmail.com

fra Stanko Mabić
odgojitelj novaka, ž. vikar
stanko.mabic@tel.net.ba

fra Radoslav Dragičević
ž. vikar

fra Žarko Ilić
de familia, urednik „Kršnog zavičaja“
krsni.zavicaj@tel.net.ba, (039) 830-982

fra Ferdo Majić
de familia

fra Rade Vukšić
de familia
andrija.vuksic@bluewin.ch

fra Andrija Nikić
de familia
nikic.andrija@tel.net.ba

fra Marko Dragičević
ž. vikar
marko.dragicevic1947@gmail.com

fra Vlado Lončar
de familia

fra Jure Brkić
ž. vikar

fra Vlado Buntić
de familia

fra Tomislav Sablje
ž. vikar, duh. asistent OFS-a
tomislavsablje@gmail.com

fra Marin Karačić
ž. vikar, područni asistent Frame
marin.karacic@gmail.com

fra Nikola Jurišić
pomoćni odgojitelj novaka, župni vikar
njurisic992@gmail.com

fra Marko Bandić
đakon
marko90bandic@gmail.com

Kuće i župe samostanskog okružja

1. DRINOVCI - Župa sv. Mihovila Arkandela
88 344 Drinovci
tel.: (039) 672-425; faks: (039) 672-572

fra Josip Mioč
župni upravitelj, duh. asistent OFS-a i Frame
josipmiocsljajo@gmail.com

fra Velimir Bagavac
ž. vikar
velimirbagavac@yahoo.com

2. GORICA – Župa sv. Stjepana
88 345 Sovići
tel.: (039) 670-294
zupni.ured.gorica@tel.net.ba

fra Stipe Marković
župnik, duh. asistent OFS-a
markovicstipe52@gmail.com

fra Nikola Spužević
ž. vikar, duh. asistent Frame
nikola.spuzevic@tel.net.ba

fra Vinko Mikulić
kustos Hrvatske arh. zbirke u Gorici

3. KLOBUK – Župa sv. Marka
88 324 Klobuk
tel./faks: (039) 845-096

fra Robert Jolić
župnik, duh. asistent OFS-a i Frame
rjolic@tel.net.ba

Adresar

4. RUŽIĆI – Župa sv. Ivana Krstitelja

88 347 Ružići
tel.: (039) 674-291
www.zupa-ruzici.com

fra Tomislav Jelić
ž. upravitelj, duh. asistent Frame
ftj.too@gmail.com

Uprava
fra Ferdo Boban, gvardijan
fra Vlatko Soldo, župni upravitelj, sam. vikar

Župa sv. Ivana Krstitelja

Omladinska 1.
88 400 Konjic
tel./faks: (036) 730-653

5. TIHALJINA – Župa Bezgrješnog začeća BDM

88 348 Tihaljina
tel.: (039) 673-004

fra Branimir Musa
župnik, dekan, duh. asistent Frame
branemusa@net.hr

Bratstvo

fra Ferdo Boban
gvardijan
ferdoboban46@gmail.com

6. VELJACI – Župa sv. Ilike Proroka

88 326 Vitina
tel.: (039) 841-801
zupni.ured.veljaci@tel.net.ba

fra Goran Ćorluka
župni upravitelj, duhovni asistent Frame
corluka1@gmail.com

3. MOSTAR – SAMOSTAN SV. PETRA I PAVLA

Franjevačka 1., pp 153
88 000 Mostar
tel.: (036) 319-688
faks: (036) 327-348

fra Ivan Boras

župni vikar

fraivanboras@gmail.com

Uprava
fra Danko Perutina, gvardijan
fra Bože Milić, sam. vikar
fra Ante Marić, ekonom

fra Ivan Matijašević

ž. vikar

7. VITINA – Župa sv. Paškala

88 326 Vitina
tel./faks: (039) 841-890

fra Željko Grubišić
župnik, duh. asistent OFS-a i Frame
zeljko.grubisic@tel.net.ba

Župa sv. Petra i Pavla

Franjevačka 1., pp 153
88 000 Mostar
tel.: (036) 319-688
faks: (036) 334-231
www.apostolskiprvaci.info
zupasvpetraipavla@gmail.com

fra Petar Ljubičić

ž. vikar

fra.petar@gmail.com

Bratstvo

fra Miljenko Šteko
provincijal
miljenko.steko@medjugorje.hr

2. KONJIC – SAMOSTAN SV. IVANA

KRSTITELJA

Omladinska 1.

88 400 Konjic

tel./faks: (036) 730-653

fra Danko Perutina
gvardijan
dperutina@gmail.com

fra Bože Milić

župnik, sam. vikar, duh. asistent OFS-a
boze.milic@gmail.com

fra Iko Skoko
provincijski vikar, ž. vikar, odgojitelj
postulanata i sjemeništaraca
iko.skoko@tel.net.ba

fra Ivan Ševo
ž. vikar
sevo.ivan@tel.net.ba

fra Mijo Križanac
časni brat

fra Ljubo Lebo st.
provincijski ekonom, ž. vikar

fra Ante Marić
sam. ekonom, ž. vikar, provincijski knjižničar
fraante.maric@tel.net.ba

fra Ante Tomas
pomoćnik arhivara za fototeku
ante.tomas@gmail.com

fra Filip Sučić
ž. vikar, arhivar, pomoćni odgojitelj postulanata
filipsucic@yahoo.com

fra Marko Jurič
ž. vikar

fra Stanko Čosić
tajnik provincije, ž. vikar
stenx84@gmail.com

fra Ivan Landeka ml.
ž. vikar, duh. asistent Frame, područni asistent
OFS-a
fraivanl@yahoo.com

fra Marko Galić
časni brat, krojač provincije
galicmarko13@gmail.com

fra Tomislav Crnogorac
đakon
tomo.crnogorac30@gmail.com

Kuće i župe samostanskog okružja

1. ČERIN – Župa sv. Stjepana
88 265 Čerin
tel./faks: (036) 652-139
zupni.ured-cerin@tel.net.ba

fra Hrvoje Miletić
župni upravitelj, duh. asistent OFS-a
miletichrvoje@yahoo.com

fra Jure Barišić
ž. vikar, duh. asistent Frame
jure.barisic79@gmail.com

2. ČITLUK – Župa Krista Kralja
88 260 Čitluk
tel.: (036) (036) 642-540; 643-710
faks: (036) 640-018
zupa.citluk@tel.net.ba

fra Miro Šego
župnik, duh. asistent OFS-a
miro.sego1@tel.net.ba

fra Kornelije Kordić
na liječenju

fra Goran Azinović
ž. vikar, duh. asistent Frame
azinus@gmail.com

3. GORANCI – Župa Uznesenja BDM
88 000 Mostar
tel.: (036) 381-102

fra Ivan Ivanda
župnik
ivan.ivanda@gmail.com

4. GRADNIĆI – Župa sv. Blaža
88 260 Čitluk
tel./faks: (036) 642-006

fra Nikola Rosančić
župni upravitelj, duh. asistent OFS-a i Frame
nikolarosancic@gmail.com

Adresar

5. MEĐUGORJE – Župa sv. Jakova apostola
Gospin trg 1
88 266 Međugorje
tel.: (036) 650-206; 650-310, 651-333
faks: (036) 651-444
www.medjugorje.hr

fra Marinko Šakota
župnik
marinko.sakota@medjugorje.hr

fra Ivan Dugandžić
ž. vikar
ivan.dugandzic@zg.htnet.hr

fra Karlo Lovrić
ž. vikar
karlo.lovric@medjugorje.hr

fra Mladen Herceg
ž. vikar
mladen.herceg@tel.net.ba

fra Slavko Soldo
ž. vikar
slavko.soldo@tel.net.ba

fra Dragan Ružić
definitör, ž. vikar, ravnatelj Majčinog sela
druzic@libero.it

fra Josip Marija Katalinić
časni brat

fra Perica Ostojić
ž. vikar
pegaostojic@gmail.com

fra Zvonimir Pavičić
ž. vikar, duh. asistent OFS-a
zvonimir.pavlicic@gmail.com

fra Renato Galić
ž. vikar, duh. asistent Frame
renatogalic26@gmail.com

fra Antonio Primorac
đakon
toniprimorac3@gmail.com

Samostan školskih sestara franjevki
Baraći bb
88 266 Međugorje
tel./faks: (036) 651 - 578
Duhovnik

fra Tomislav Pervan
tomislav.pervan@tel.net.ba

4. ŠIROKI BRIJEG – SAMOSTAN UZNESENJA BDM
Kardinala A. Stepinca 14
88 220 Široki Brijeg
tel.: (039) 702-900
faks: (039) 702-935

Uprava
fra Ivan Marić ml., gvardijan
fra Dane Karačić, vikar
fra Ante Penava, ekonom

Župa Uznesenja BDM
Kardinala A. Stepinca 14
88 220 Široki Brijeg
faks: (039) 702-936

Bratstvo

fra Ivan Marić ml.
gvardijan
maric.iko@gmail.com

fra Dane Karačić
sam. vikar, ž. vikar
fradanek@gmail.com

fra Stipe Biško
župnik, dekan
stipe.bisko@gmail.com

fra Ante Penava
sam. ekonom, ž. vikar
tonipenava@gmail.com

fra Serafin Hrkač
akademik, ž. vikar

fra Berislav Kutle
de familia

fra Stanko Banožić
de familia
stanko.b@bluewin.ch;
stanko.banozic@hotmail.com

fra Vitomir Musa
de familia
rimotiv1@gmail.com

fra Ivan Kvesić
de familia

fra Miljenko Mića Stojić
vicepostulator, ž. vikar
www.miljenko.info

fra Mladen Sesar
ž. vikar

fra Dario Galić
ž. vikar
dagalic987@gmail.com

fra Augustin Čordaš
ž. vikar, duh. asistent Frame
gusta432@gmail.com

fra Zlatko Čorić
ž. vikar
z.zlatko7@gmail.com

Fra Džoni Dragić
đakon
dzoni_mo@hotmail.com

Kuće i župe samostanskog okružja

1. POSUŠJE - Župa Bezgrješnog začeća BDM
88 240 Posušje
tel.: (039) 681-052
faks: (039) 680-79

fra Mladen Vukšić
definitor, župnik, dekan
mladen.vuksic@tel.net.ba

fra Milan Lončar
ž. vikar
milan.loncar@tel.net.ba

fra Ante Leko
ž. vikar

fra Ivan Landeka st.
ž. vikar, duh. asistent OFS-a
ivan.landeka@tel.net.ba

fra Dominik Ramljak
ispovjednik

fra Jozo Hrkać
ž. vikar, duh. asistent Frame
jozohrkac@gmail.com

fra Robert Pejičić
ž. vikar
fr.robertpejicic@gmail.com

2. IZBIČNO – Župa sv. Josipa Radnika
88 220 Široki Brijeg
tel./faks: (039) 719-500

fra Robert Kiš
župni upravitelj
zupniuredizbicno@gmail.com

3. KOČERIN – Župa sv. Petra i Pavla
88 226 Kočerin
tel.: (039) 711-300

fra Mario Knezović
župnik, duh. asistent Frame
fra.mario@tel.net.ba

fra Velimir Mandić
ž. vikar, duh. asistent OFS-a
velimir.mandic@tel.net.ba

4. LJUTI DOLAC – Župa sv. Ane
88 223 Ljuti Dolac
tel./faks: (039) 713-169
zupniuredljutidolac@gmail.com

fra Ante Kurtović
župnik
fraantekurtovic@gmail.com

5. POLJA, MASNA LUKA – Kuća molitve
Kapeljanija sv. Ilike Proroka
p.p. 42

Adresar

88 240 Posušje
tel./faks: (039) 718-100

fra Petar Krasić

6. POSUŠKI GRADAC – Župa sv. Franje Asiškog

88 243 Broćanac
tel./faks: (039) 694-321
www.posuski-gradac.com

fra Valentin Vukoja
župnik, duh. asistent OFS-a i Frame
metaljke@gmail.com

7. RAKITNO – Župa sv. Ivana Krstitelja

88 245 Rakitno
tel.: (039) 692-126
faks: (039) 692-533

fra Marinko Leko
župnik, duh. asistent OFS-a
marinko.leko@tel.net.ba

fra Tomislav Puljić
ž. vikar
tomislavpuljic@yahoo.com

8. RASNO – Župa sv. Franje Asiškog

88 342 Dužice
tel.: (039) 712-555

fra Ignacije Alerić
župni upravitelj
ignacije.aleric@gmail.com

5. TOMISLAVGRAD – SAMOSTAN SV. ĆIRILA I METODA

Trg fra Mije Čuića 1
80 240 Tomislavgrad
tel.: (034) 352-091; 352-447
faks: (034) 352-808
www.samostan-tomislavgrad.info

Uprava

fra Sretan Čurčić, gvardijan
fra Slaven Brekalo, vikar
fra Mario Ostojić, ekonom

Župa sv. Mihovila Arkandela

Trg fra Mije Čuića 1
80 240 Tomislavgrad
tel.: (034) 352-091; 352-447
faks: (034) 352-808

Bratstvo

fra Sretan Čurčić
definitor, gvardijan, duh. asistent OFS-a
sretan.curcic@tel.net.ba

fra Slaven Brekalo
župni upravitelj, duh. asistent Frame

fra Mario Ostojić
ekonom, ž. vikar, vojni kapelan
mario.ofm@gmail.com

fra Ante Pranjić
ž. vikar
a.pranjic@gmx.net

fra Ante Ivanković
ž. vikar

fra Gabrijel Mioč
ž. vikar

fra Klement Galic
de familia
klement.galic@tel.net.ba

fra Luka Zorić
ž. vikar
zoricluka654@gmail.com

fra Josip Jolić
de familia
jozo.jolic@tel.net.ba; i.: 19. ožujka

fra Radomir Krišto
časni brat

fra Anthony Burnside
ž. vikar, sam. diskret
asburnsi@bih.net.ba

fra Mate Tadić
ž. vikar
mathetaus@gmail.com

fra Stipe Rotim
ž. vikar
stipe.rotim13@gmail.com

fra Luka Čorić
đakon
lukacoric25@gmail.com

5. ŠUICA – Župa sv. Ante Padovanskog
80 249 Šuica
tel.: (034) 367-100

fra Mario Ostojić
ž. upravitelj
mario.ofm@gmail.com

fra Anthony Burnside
ž. vikar
asburnsi@bih.net.ba

Kuće i župe samostanskog okružja

1. BUKOVICA – Župa sv. Franje Asiškog
80 243 Mesihovina
tel./faks: (034) 316-054

fra Mladen Rozić
župnik
mladen.rozic@tel.net.ba

fra Petar Drmić
ž. vikar, duh. asistent Frame
petar.drmic@tel.net.ba

2. KONGORA – Župa Presv. Srca Isusova
80 244 Kongora
tel/fax: (034) 365-600
zupni.ured.kongora@tel.net.ba

fra Stjepan Martinović
župnik, duh. asistent Frame

3. ROŠKO POLJE – Župa sv. Ivana Krstitelja
80 247 Roško Polje
tel./faks: (034) 369-105

fra Jozo Radoš
župnik, ravnatelj „Kapi ljubavi“, duh. asistent Frame

4. SEONICA – Župa Uznesenja BDM
80 343 Mesihovina
tel.: (034) 368-043

fra Vinko Kurevija
župnik, dekan, duh. asistent Frame
vinkokurevija1@gmail.com

HRVATSKA

Pozivni telefonski broj 00385

1. BADIJA – SAMOSTAN UZNESENJA BDM
pp 102
20 260 Korčula
tel.: +385-20-712-566
faks: +385-20-711-561

fra Stipan Klarić
zadužen za obnovu samostana

2. SLANO – SAMOSTAN SV. JERONIMA
Slanskih pomoraca 4
20 232 Slano
tel./faks: (020) 871-277

1. Slano
Slanskih pomoraca 4
20 232 Slano
tel./faks: (020) 871-277

fra Stipan Klarić
gvardijan, župnik
stipanklaric@gmail.com

fra Ante Medić
pastoralni suradnik
medi.a@bluewin.ch

fra Damjan Perić
časni brat, ekonom
rujan.kuk@gmail.com

2. Ošlje
tel.: 020 / 752-655
20 205 Topolo

Adresar

fra Stipan Šarić
župni upravitelj: Ošje i Topolo
stipansaric@gmail.com

fra Ivan Marić st.
župni upravitelj: Smokovljani i Lisac
imaric1967@gmail.com

3. OREBIĆ - SAMOSTAN UZNESENJA BDM
Celestinov put 6 - 20250 OREBIĆ
tel. 020 - 713 075

fra Šimun Romić
upravitelj samostana
simonrezani@gmail.com

fra Milan Jukić
časni brat, čuvar muzeja i galerije

4. ZAGREB – SAMOSTAN
BEZGRJEŠNOG
ZAČEĆA BDM
Avenija Gojka Šuška 2
10 040 Zagreb-Dubrava
tel.: (01) 29-11-931
faks: (01) 29-11-935
www.herc-fra3.net

Uprava
fra Svetozar Kraljević, gvardijan
fra Ante Bekavac, sam. vikar
fra Josip Serđo Ćavar, sam. ekonom

Bratstvo

fra Svetozar Kraljević
gvardijan, duh. asistent OFS-a
fr.svetozar@gmail.com

fra Josip Serđo Ćavar
odgojitelj bogoslova, duh. asistent Frame
serdjo_cavar@yahoo.com

fra Šimun Oreč
ispovjednik
p.simon@a1business.at

fra Jozo Zovko
ispovjednik

fra Zoran Senjak
ispovjednik

fra Draženko Tomić
ispovjednik, bolnički dušobrižnik:
drazenko_t@yahoo.com

Kapelani u Kliničkoj bolnici Dubrava
Avenija G. Šuška 6
10 040 ZAGREB
tel.: (01) 290-23-13

fra Ante Bekavac
ispovjednik, profesor, sam. vikar
antebekavac@gmail.com

fra Ivica Zovko
đakon, na liječenju
ivica.zovko@zg.t-com.hr

fra Frano Musić
policijski kapelan,
biskupski vikar za pastoral MUP-a i
Redarstvenih službi RH
frano.music@zg.t-com.hr

fra Alen Pajić
alen.pajic88@gmail.com

Na raspolaganju Južnoslavenskoj konferenciji
franjevačkih provincijala JKPMOFM:

fra Josip Vlašić
josipvl@gmail.com

Boravak:

Kuća molitve
Samostan Marijina pohođenja
Trg hodočasnika 2
HR- 52000 Pazin

BRAĆA U ZAPADNOJ EUROPPI

AUSTRIJA

Pozivni telefonski broj 0043

ŽUPE

1. MARIA SAAL

Tanzenberg 1
9063 MARIA SAAL

fra Franjo Vidović
profesor, rektor, župnik
franjo.vidovic@tanzenberg.com

fra Ivan Čilić
voditelj misije
ICilic@gmx.de

fra Mate Logara
misionar
matelogara@yahoo.com

2. NERSINGEN

NEU – ULM
Alte Landstr. 3
89 278 NERSINGEN
tel.: 0049 – 7308 - 7734
www.hkm-neu-ulm.webnode.com

fra Ivan Leutar
voditelj misije
leutar@a1.net

ITALIJA

Pozivni telefonski broj 0039

fra Ivan Sesar
generalni definitor
tel.: 06 684 91 213
email: isesar@ofm.org
Via Sta. Maria Mediatrice 25
00 165 ROMA

fra Branimir Novokmet
Via Merulana 124 B
00185 ROMA
student
fbranekmet@gmail.com

fra Vjekoslav Miličević
Via Merulana 124 B
00185 ROMA
student
fravjekom@yahoo.com

3. SINGEN-VILLINGEN

Rielasingerstr. 41
78224 Singen
tel: (07731) 66-353
fax: +49 – 7731 – 749 – 464.
www.hkm-singen-villingen.de
info@hkm-singen-villingen.de
stan: Pfarrhaus St. Nikolaus
Singenerstrasse 14
78315 Böhringen Radolfzell
tel.: 0049 7732 941172

fra Dinko Grbavac
voditelj misije
dinko.grbavac@hkmsingenvillingen.de
www.hkmsingenvillingen.de

ŽUPE

NJEMAČKA

Pozivni telefonski broj 0049

HRVATSKE KATOLIČKE MISIJE

1. AUGSBURG

Alte Gasse 15-A
86152 Augsburg
tel.: (0821) 519-802; 581-839
faks: (0821) 582-702
www.hkm-augsburg.de

1. AUGSBURG

Inningerstrasse 29
86179 AUGSBURG
tel.: (0821) 881-103; faks: (0821) 883-254

fra Mate Čilić
župnik
mate.cilic@bistum-augsburg.de

Adresar

2. BLANKENAU

Franziskanerkloster BLANKENAU
Propsteiplatz 7
36154 Hosenfeld
tel.: (06650) 254
faks: (06650) 85-98
Franziskaner.blankenau@gmx.de

fra Robert Crnogorac
upravitelj kuće; župnik
Pfarrei St. Peter und Paul
36154 Hosenfeld, Kirchberg 7
robert.crnogorac@gmx.de

fra Stipe Pervan
župnik
0049-6650-918-06-05
- Pfarrei St. Simon und Judas
36154 Hosenfeld-OT Blankenau, Propsteiplatz 7
i - Pfarrei St. Simplizius, Faustinus und Beatrix
36154 Hosenfeld-OT Hainzell, Kirchbergstrase 5

FREIBURG

Erzbischöfliches Priesterseminar
Collegium Borromaeum
Schoferstr. 1
79098 Freiburg

fra Ivan Penavić
student
ivanpenavic@gmail.com

ŠVICARSKA

Pozivni telefonski broj 0041

HRVATSKE KATOLIČKE MISIJE

1. AARAU

Bahnhofplatz 1
5400 BADEN
tel.: 062-8220474
faks: 062-8225775

fra Nikola Leutar
Tödistrasse 21
5430 WETTINGEN
nleutar@bluewin.ch

2. BASEL

Kleinriehenstrasse 53
4058 Basel
tel./faks: (061) 692-76-40
hkmbasel@bluewin.ch

fra Petar Topić
voditelj misije

3. BERN

Quartiergasse 12
3013 Bern
tel.: (031) 331-56-52
faks: (031) 332-12-48
www.hkm-bern.com

fra Gojko Zovko
voditelj misije
goja.z@bluewin.ch

4. FRAUENFELD

Klösterliweg 7
8500 Frauenfeld
mob.: +41 79 101 42 84
hkmfrauenfeld@bluewin.ch
www.hkm-frauenfeld.ch

fra Mika Stojić
voditelj misije
mika.stojic@gmail.com

5. GRAUBÜNDEN

Kath. Kroatenmission
Postfach 307
7004 Chur

fra Vine Ledušić
voditelj misije
vineledui@yahoo.it
hkmgr@bluewin.ch

6. LAUSANNE - WALLIS

Rue de la Borde 25
1018 Lausanne
tel./faks: (021) 647-07-57
www.cromission-wallis.ch

fra Vladimir Ereš
voditelj misije
vlado@cromission-wallis.ch

7. LUZERN

Hrvatska katolička misija
Kath. Kroatenmission
Matthofring 2/4
CH - 6005 Luzern
Tel.: 0041 41 360 04 47; 041 360 15 04
Fax: 0041 41 360 01 73
Web: www.hkm-luzern.ch
Mail: hkm.luzern@bluewin.ch

fra Branko Radoš
voditelj misije
Mob.: 0041 79 541 35 08

8. SOLOTHURN

HKM Solothurn
Reiserstrasse 83
CH-4600 Olten
tel: 0041-62-2964100
faks: 0041-62-294101

fra Šimun Čorić
voditelj misije
sito.coric@gmx.net

9. ST. GALLEN

Paradiesstrasse 38
9000 St. Gallen
tel.: (071) 277-83-31
faks: (071) 277-83-36
info@hkm-stgallen.ch; www.hkm-stgallen.ch

fra Mijo Pinjuh
voditelj misije
fra_mico@bluewin.ch

10. TICINO

Al Mai 18
6528 Camorino
tel.: (091) 840-23-06
faks: (091) 840-29-05

fra Slaven Mijatović
voditelj misije
slavenmijatovic777@gmail.com

11. ZUG

Landhausstr. 15
6340 Baar Zg
tel.: (041) 767-71-43

faks: (041) 767-71-44
hkm@zg.kath.ch

fra Slavko Antunović
voditelj misije
Langgasse 18
6340 Baar Zg
tel.: (041) 763-11-86
mob.: 0041/799391393
slavko.antun@gmail.com
slavko.antunovic@ka.htnet.hr

12. ZÜRICH

Schlossgasse 32
Postfach 9057
8036 Zürich
tel.: (044) 455-80-60
faks: (044) 461-19-39
hkm.zuerich@bluewin.ch; www.hkm-zuerich.ch

fra Ivan Prusina
voditelj misije
ivan.prusina@bluewin.ch

fra Stjepan Neimarević
misionar

fra Antonio Šakota
misionar
tonisakota@gmail.com

ŽUPE

1. NETSTAL, Gl
Kreuzbühlstr. 9
8754 NETSTAL, Gl
tel.: (055) 640-17-75
faks: (055) 640-57-03

fra Ljubo Leko
župnik župe Netstal i ž. upravitelj župe Glarus
ljubo.leko@bluewin.ch

BRAĆA U KUSTODIJI
Hrvatska franjevačka kustodija Svetе Obitelji

4848 South Ellis Avenue
CHICAGO (IL) 60615
tel.: (773) 536-05-52, faks: (773) 536-20-94
www.crofranciscans.com
chicagoofm@gmail.com

Adresar

UPRAVA

fra Jozo Grbeš, kustos
fra Marko Puljić, savjetnik
fra Miro Grubišić, savjetnik
fra Nikola Pašalić, savjetnik
fra Dražan Boras, savjetnik

SAD

Pozivni telefonski broj 001

1. CHICAGO – SAMOSTAN SV. ANTE

4848 South Ellis Avenue
Chicago (IL) 60615;
tel.: (773) 373-34-63;
faks: (773) 268-77-44

Uprava

fra Josip Nenad Galić, gvardijan
fra Jozo Grbeš, kustos, sam. vikar

Bratstvo

fra Jozo Grbeš
kustos
+1-773-386-05-52
Jgrbes@gmail.com

fra Josip Nenad Galić
gvardijan
Josephgalic@aol.com

fra Zvonimir Kutleša
vikar samostana
zkutlesa@yahoo.ca

fra Pavo Maslać
de familia

fra Ilija Puljić
de familia
vlahic@personainternet.com

fra Dragan Bolčić
župni vikar
draganbolcic@gmail.com

fra Slaven Tomić
bogoslov

fra Slavko Andelić
bogoslov

ŽUPE

1. CHICAGO – Mission of Bl. A. Stepinac

6346 N. Ridge Avenue - Chicago, IL 60660
tel.: (773)-262-05-35; faks: (773) 262-46-03
Bastepinacchicago@sbcglobal.net

fra Dražan Boras

župnik, voditelj Hrvatskog etničkog instituta
brljica@yahoo.com

2. CHICAGO – Župa sv. Jeronima

2823 S. Princeton Ave. - Chicago, IL 60616
tel.: (312) 842-18-71; faks: (312) 842-64-27
www.stjeromecroatian.org

fra Ivica Majstorović

župnik
frivicam@hotmail.com
Skype: ivica.majstorovic

fra Antonio Musa

ž. vikar
coka221@gmail.com

3. CHICAGO – Župa Presv. Srca Isusova

2864 East 96th Street
Chicago, IL 60617
tel.: (773) 768-14-23
faks: (773) 768-37-50
shcroat@aol.com

fra Stjepan Bedeniković

župnik
sbofm25@aol.com

4. MILWAUKEE – Župa Presv. Srca Isusova

917 North 49th Street
Milwaukee, WI 53208
tel.: (414) 774-94-18
faks: (414) 774-74-06
sh.croatian@yahoo.com

fra Ivan Strmečki

župnik
IvanOFM@aol.com

5. NEW YORK – Župa sv. Ćirila i Metoda i sv.

Rafaela

502 West 41st Street
New York, NY 10036
tel.: (212) 563-33-95

faks: (212) 868-12-03
crkva.nyc@verizon.net; www.crkvany.org

fra Nikola Pašalić
župnik
kuca502@gmail.com

fra Lovro Šimić
župni vikar
fralovro13@gmail.com

6. ST. LOUIS – Župa sv. Josipa
2112 S. 12th Street
St. Louis, MO 63104
tel./faks: (314) 771-09-58
sjchurch@netzero.net

fra Stjepan Pandžić
župnik
s.pandzic@sympatico.ca

7. WEST ALLIS – Župa sv. Augustina
6762 West Rogers St.
West Allis, WI 53219
tel.: (414) 541-52-07
faks: (414) 541-02-73
www.staugwaexecpc.com

fra Lawrence Frankovich
župnik
Lafranofm@aol.com

8. BEAUFORT (SOUTH CAROLINA)
70 Ladys Island Dr.
Beaufort SC 29907

fra Robert Galinac
vojni kapelan

KANADA
Pozivni telefonski broj 001

ŽUPE

1. KITCHENER – Župa Sv. obitelji
180 Schweitzer Street
Kitchener, Ontario, N2K-2R5
tel.: (519) 743-71-21
faks: (519) 743-29-64

fra Miro Grubišić
župnik

2. LONDON – Župa sv. Leopolda Mandića
2889 Westminster Dr.
London, Ontario, N6N 1L7
tel.: (519) 681-84-72
faks: (519) 681-21-20

fra Jozo Grubišić
župnik
fra.j.grubisic@progression.net

3. MONTREAL – Župa sv. Nikole Tavelića
4990 Place de la Savane
Montreal, Quebec, H4P-1Z6
tel.: (514) 739-74-97
faks: (514) 737-68-03

fra Stipe Renić
ž. vikar
stiperenic@yahoo.com

4. NORVAL – Hrvatsko franjevačko središte „Kraljica mira“
9118 Winston Churchill Blvd.
Norval, Ontario, L0P -1K0
tel.: (905) 456-32-03
faks: (905) 450-8771
cfcnorval@gmail.com;
www.norvalqueenofpeace.com

fra Marko Puljić
župnik
markopofm@gmail.com

fra Robert Kavelj
ž. vikar
kaveljlith@gmail.com

5. SAULT STE MARIE – Župa Majke Božje zaštitnice putnika
466 Second Line East
Sault Ste Marie, Ontario
P6B-4K 1
tel.: (705) 253-81-91
faks: (705) 253-88-04

fra Veselko Kvesić
župnik
vkvesic@hotmail.com

Adresar

6. WINDSOR – Župa sv. Franje Asiškog

1701 Turner Road
Windsor, Ontario, N8V-3J9
tel.: (519) 252-68-71
faks: (519) 252-69-42
francisofassisi@cogeco.net;
www.stfranciscroatian.com

fra Ljubo Branimir Lebo ml.
župnik
ljubo@cogeco.net

CONGO

La province St Benoit l'Africain

Av. Likasi 636, Lubumbashi
R.D. Congo

fra Pero Čuić
pperocuic@yahoo.fr

JUŽNI SUDAN

Our Lady of the Angels

Nyakuron West, Juba
South Sudan

fra Drago Vujević
adresanovadrago@gmail.com

SVETA ZEMLJA

fra Željko Barbarić
zeljkobarbaric@gmail.com

fra Andrija Majić
đakon
andrija.majic36@gmail.com

